OSOBITNÁ SPRÁVA 10/2026

SK

Energetické spoločenstvá

Potenciál, ktorý zatiaľ nebol naplnený

EURÓPSKY DVOR AUDÍTOROV

Obsah

Body

01 – 16 | Hlavné odkazy 01

01 – 05 | Prečo je táto oblasť dôležitá

06 – 16 | Čo sme zistili a čo odporúčame

17 – 86 | Bližší pohľad na naše pripomienky 02

17 – 41 | Cieľ EÚ vyjadruje ambíciu, ale nie je dobre navrhnutý, chýba mu podpora a monitorovanie a nie je pravdepodobné, že bude splnený

17 – 23 | Definície EÚ týkajúce sa energetických spoločenstiev vedú v polovici kontrolovaných krajín k nejasnostiam a používajú sa nejednotne

24 – 27 | Očakávaný príspevok energetických spoločenstiev k výrobe energie z obnoviteľných zdrojov bol nadhodnotený

28 – 34 | Cieľ EÚ stanovuje ambíciu, ale chýba mu relevantnosť, merateľnosť a národná podpora

35 – 41 | Monitorovanie je neúplné a cieľ EÚ do roku 2025 sa pravdepodobne nedosiahne

42 – 86 | Kontrolované členské štáty nevytvorili všetky potrebné podmienky na rozvoj energetických spoločenstiev

42 – 45 | Transpozícia smerníc EÚ nie je úplná

46 – 49 | Polovica kontrolovaných členských štátov podala správu o povinnom vnútroštátnom hodnotení prekážok

50 – 57 | Usmernenia existujú, ale bez odbornej pomoci je ich uplatňovanie často zložité

58 – 66 | Pretrvávajú nedostatky v zapojení občanov a začlenení zraniteľných domácností

67 – 76 | Energetické spoločenstvá ako výrobcovia energie z obnoviteľných zdrojov čelia dlhým oneskoreniam pri pripájaní do siete

77 – 86 | Finančné stimuly pre energetické spoločenstvá umožňujú návratnosť v súlade s ambíciami stratégie EÚ v oblasti slnečnej energie

Prílohy

Príloha I – O tomto audite

Príloha II – Navštívené energetické spoločenstvá

Príloha III – Odpovede členských štátov na odporúčania

Skratky

Glosár

Odpovede Komisie

Harmonogram

Audítorský tím

01

Hlavné odkazy

Prečo je táto oblasť dôležitá

01 Energia z obnoviteľných zdrojov zohráva kľúčovú úlohu jednak v dlhodobej stratégii EÚ, ktorej cieľom je dosiahnuť do roku 2050 klimatickú neutralitu, ako aj pri realizácii energetickej transformácie EÚ. EÚ si stanovila cieľ dosiahnuť do roku 2030 podiel energie z obnoviteľných zdrojov vo výške najmenej 42,5 % (oproti 25,4 % v roku 2024). Komisia odhadla, že polovica občanov EÚ by mohla do roku 2050 vyrábať až 50 % energie z obnoviteľných zdrojov v EÚ[1].

02 Energetické spoločenstvá sú právnické osoby, ktoré **umožňujú občanom, malým podnikom a miestnym orgánom vyrábať, spravovať, spoločne využívať a spotrebúvať vlastnú energiu** (pozri ***ilustráciu 1***). Komisia zaviedla **právne definície EÚ pre energetické spoločenstvá** v smernici (EÚ) 2018/2001 o využívaní energie z obnoviteľných zdrojov (RED II) a v smernici (EÚ) 2019/944 o vnútornom trhu s elektrinou (IMED). V stratégii EÚ v oblasti slnečnej energie z roku 2022 Komisia stanovila politický cieľ (v tejto správe ďalej ako „cieľ EÚ“): EÚ a členské štáty budú spolupracovať na vytvorení **aspoň jedného energetického spoločenstva založeného na energii z obnoviteľných zdrojov v každej obci s viac ako 10 000 obyvateľmi do roku 2025**. V posúdení vplyvu smernice RED II z roku 2016 Komisia uviedla, že v EÚ *„by do roku 2030 mohli energetické spoločenstvá vlastniť viac ako 50 GW veternej energie a viac ako 50 GW slnečnej energie, t. j. 17 %, resp. 21 % inštalovanej kapacity“*.

[1] Európska komisia, *In focus:Employment in EU's renewable energy sector*, 16. mája 2022, prístup 2. septembra 2025.

Ilustrácia 1 | Čo je energetické spoločenstvo?

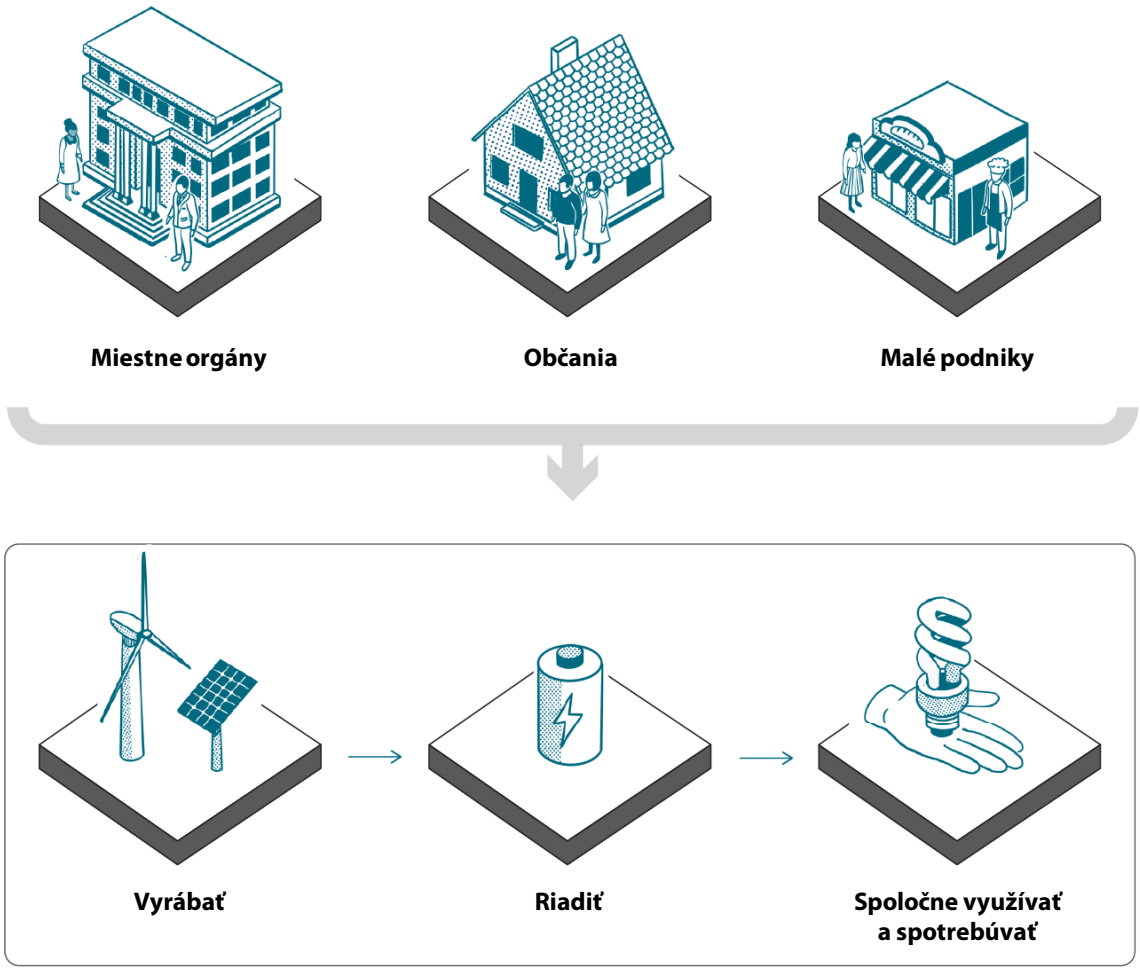

Zdroj: EDA.

03 Podľa Komisie by energetické spoločenstvá mohli priniesť niekoľko výhod (pozri ***ilustrácia 2***).

Ilustrácia 2 | Očakávané prínosy energetických spoločenstiev

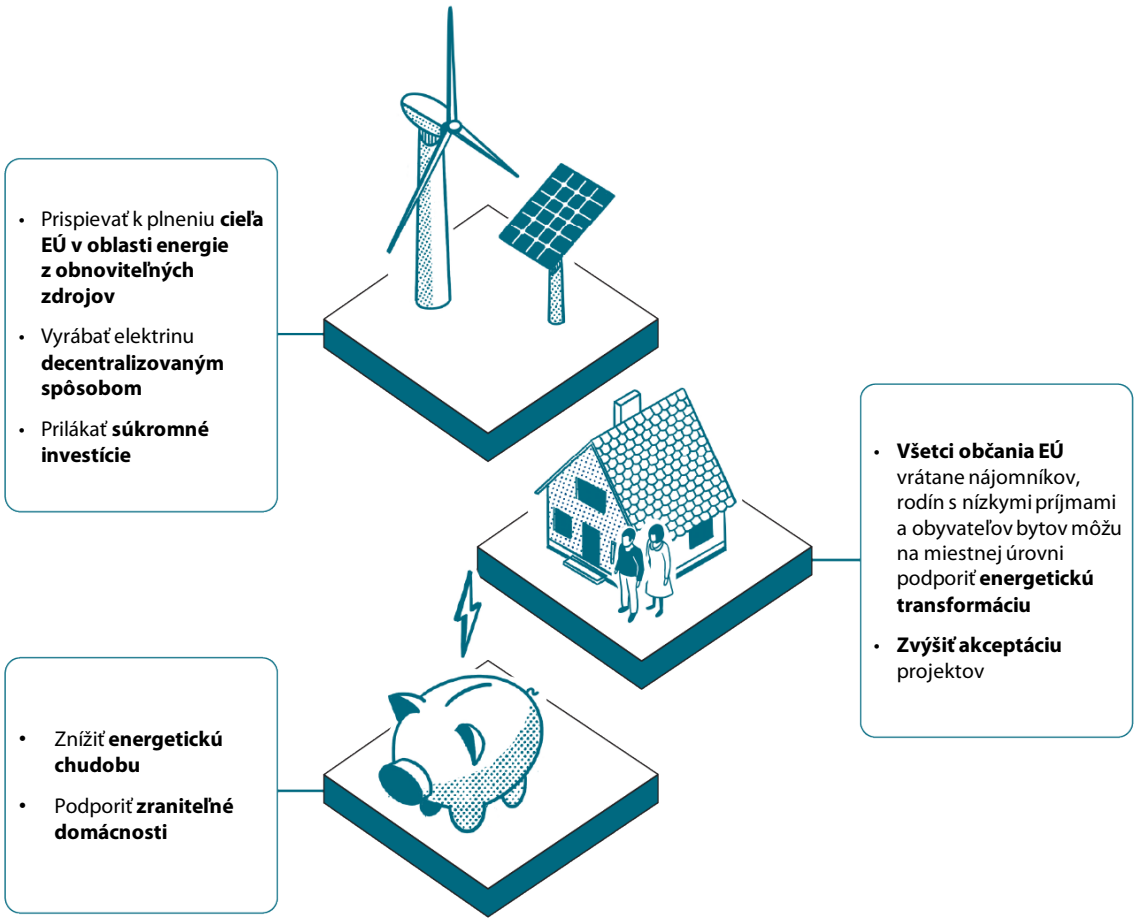

Zdroj: Európsky dvor audítorov (EDA) na základe webového sídla Komisie.

04 Tento audit sme vykonali z dôvodu potenciálu komunitných projektov v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov na **urýchlenie energetickej transformácie**, **potreby zapojiť občanov** do tejto transformácie a zabezpečiť, aby bola táto transformácia **cenovo dostupná pre všetkých**, s cieľom posilniť sociálny rozmer energetickej únie. Očakávame, že svojou prácou podporíme rozvoj energetických spoločenstiev v EÚ tým, že nastolíme hlavné výzvy, ktorým spoločenstvá čelia, navrhneme možné nápravné opatrenia a prispejeme k prepracovaniu smernice o energii z obnoviteľných zdrojov a zavedeniu pripravovaného balíka energetických opatrení pre občanov.

05 Posúdili sme, či Komisia a štyri členské štáty (**Holandsko**, **Poľsko**, **Taliansko** a **Rumunsko**) splnili cieľ EÚ a **účinne zapojili energetické spoločenstvá**, aby dosiahli očakávané prínosy. Konkrétne sme kontrolovali, či Komisia stanovila dobre navrhnuté **ciele EÚ**, ktoré schválili členské štáty a ktoré boli primerane monitorované a na dobrej ceste k ich dosiahnutiu. Skúmali sme tiež, či Komisia a členské štáty vytvorili **správne podmienky** na to, aby spoločenstvá prosperovali. V ***prílohe I*** sú uvedené podrobnejšie informácie o rozsahu auditu a prístupe k auditu a v ***prílohe II*** sú uvedené navštívené spoločenstvá.

Čo sme zistili a čo odporúčame

06 Dospeli sme k záveru, že EÚ pravdepodobne nebude mať do roku 2025 v každej obci s viac ako 10 000 obyvateľmi aspoň jedno energetické spoločenstvo založené na energii z obnoviteľných zdrojov, keďže do januára 2025 dosiahla len 27 % svojho cieľa. Týmto cieľom sa stanovuje ambícia, ale nezahŕňa očakávané prínosy energetických spoločenstiev, chýba mu oficiálne schválenie zo strany členských štátov a nie je plne monitorovaný. Aj vzhľadom na dobrý príklad z našich vybraných členských štátov s dobre rozvinutými energetickými družstvami odhadujeme, že energetické spoločenstvá by mohli do roku 2030 vlastniť 4 % kapacity na výrobu solárnej a veternej energie, t. j. menej ako 21 % a 17 %, ktoré uviedla Komisia v posúdení vplyvu RED II. Vlády navyše nevytvorili všetky potrebné podmienky na podporu rozvoja spoločenstiev. Konkrétne nevyriešili regulačné aspekty a oneskorenia v pripojení do siete, často spôsobené preťažením siete v čase špičky, ktoré by sa mohli vyriešiť uskladňovaním energie. Vnútroštátne orgány nám poskytli svoje reakcie na tieto odporúčania (pozri ***prílohu III***).

Cieľ EÚ vyjadruje ambíciu, ale nie je dobre navrhnutý, chýba mu podpora a monitorovanie a nie je pravdepodobné, že bude splnený

07 Zistili sme, že definície pojmov „komunity vyrábajúce energiu z obnoviteľných zdrojov“ a „občianske energetické spoločenstvá“ v EÚ sú nejasné. Hoci Komisia vydala usmernenia na objasnenie týchto definícií, vnútroštátne orgány a zainteresované strany upozornili na ich nejednoznačnosť a z toho vyplývajúce nejasnosti. Dve zo štyroch kontrolovaných vlád používajú koncepcie energetických spoločenstiev, ktoré nie sú v súlade s definíciami EÚ. Z našej analýzy takisto vyplynulo, že rôzne právne možnosti umožňujú občanom kolektívne budovať a prevádzkovať zariadenia na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov, spoločne využívať vyrobenú energiu alebo predávať prebytočnú elektrinu, ale Komisia nevydala usmernenia, v ktorých by sa tieto možnosti objasňovali. Táto nejasnosť sa týka najmä bytových domov, v ktorých v roku 2023 bývalo 48 % obyvateľov EÚ, najmä ak existujúce združenia vlastníkov vytvorené na správu budov nemožno použiť ako jednoduchý prostriedok na vytvorenie energetických spoločenstiev (pozri body ***17*** – ***23***).

Odporúčanie 1

Vyjasniť prístup k výrobe, spoločnému využívaniu a predaju energie z obnoviteľných zdrojov v bytoch

Komisia by mala uverejniť usmernenia a najlepšie postupy týkajúce sa zákonných spôsobov zapojenia vlastníkov bytov priamo alebo prostredníctvom združení vlastníkov do výroby, spoločného využívania a predaja energie z obnoviteľných zdrojov.

Cieľový dátum vykonania: december 2026

08 Dospeli sme k záveru, že očakávania vyplývajúce z posúdenia vplyvu smernice RED II, ktoré vykonala Komisia v roku 2016, boli príliš optimistické. Z aktualizovanej prognózy pre **Holandsko**, kde sú energetické družstvá už dobre rozvinuté, vyplýva, že do roku 2030 by mohli vlastniť približne 4 % oboch druhov energie v porovnaní s očakávaniami z roku 2016, podľa ktorých by energetické spoločenstvá mohli do roku 2030 vlastniť 21 % kapacity na výrobu slnečnej energie a 17 % kapacity na výrobu veternej energie (pozri body ***24*** – ***27***).

09 Hoci Komisia založila cieľ pre energetické spoločenstvá na konzultácii so zainteresovanými stranami, nenašli sme žiadne odôvodnenie, ako bol tento cieľ stanovený. Navyše cieľ síce vyjadruje ambíciu a je konkrétny a časovo ohraničený, no je ťažko merateľný a chýba mu relevantnosť (napr. neuvádza sa kapacita výroby energie z obnoviteľných zdrojov a počet zapojených občanov). Komisia okrem toho neanalyzovala, či je tento cieľ dosiahnuteľný. Polovica kontrolovaných členských štátov (**Taliansko** a **Poľsko**) zahrnula ciele týkajúce sa energetických spoločenstiev do svojich národných energetických a klimatických plánov, ktoré však neboli úplne zosúladené s cieľmi EÚ. Komisia neodporučila zmeny, pretože v práve EÚ sa nestanovuje povinnosť vymedziť národné ciele. Skutočnosť, že plány členských štátov neodrážajú cieľ EÚ, svedčí o nízkej miere vlastníckej zodpovednosti jednotlivých štátov a prispieva k riziku, že EÚ svoj cieľ nesplní (pozri body ***28*** – ***34***).

Odporúčanie 2

Navrhnúť ciele SMART pre energetické spoločenstvá a zohľadniť ich v národných energetických a klimatických plánoch

a) Komisia by mala **na základe riadneho odôvodnenia** navrhnúť **ciele SMART**, ktoré by sa týkali očakávaných prínosov energetických spoločenstiev, ako je počet zapojených občanov a kapacita energetických spoločenstiev na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov.

b) V prepracovanom znení nariadenia o riadení energetickej únie a opatrení v oblasti klímy by Komisia mala zvážiť navrhnutie požiadavky**, aby národné energetické a klimatické plány obsahovali ciele energetických spoločenstiev**, ktoré sú v súlade s príslušnými stratégiami a akčnými plánmi EÚ.

Cieľový dátum vykonania: december 2027

10 V roku 2024 Komisia sledovala počet energetických spoločenstiev pomocou súpisu, ktorý *ad hoc* zostavovali konzultanti. Tieto údaje však nepochádzajú zo spoľahlivých a z konzistentných národných registrov energetických spoločenstiev. Komisia poskytla členským štátom určité usmernenia k registrácii spoločenstiev, ale tieto usmernenia neboli dostatočne zamerané na kľúčové prvky potrebné na monitorovanie na úrovni EÚ. Okrem toho Komisia ani členské štáty nemonitorovali pokrok v plnení cieľa EÚ ani o ňom neinformovali. Odhadujeme, že začiatkom roka 2025 dosiahla EÚ približne 27 % svojho cieľa, takže je veľmi nepravdepodobné, že by sa tento cieľ v roku 2025 splnil. Rýchly rast spoločenstiev v **Taliansku** a **Poľsku** v období od januára do júna 2025 však ponúka optimistické vyhliadky (pozri body ***35*** – ***41***).

Odporúčanie 3

Zlepšiť registráciu a monitorovanie energetických spoločenstiev

Komisia by mala uverejniť vylepšené usmernenia pre členské štáty týkajúce sa toho, ako registrovať a monitorovať energetické spoločenstvá.

Cieľový dátum vykonania: december 2026

Kontrolované členské štáty nevytvorili všetky potrebné podmienky na rozvoj energetických spoločenstiev

11 Štyri roky po uplynutí lehôt na transpozíciu preukázalo zo štyroch kontrolovaných členských štátov transpozíciu všetkých článkov oboch smerníc týkajúcich sa energetických spoločenstiev len **Taliansko**. Komisia vykonala požadované kontroly transpozície a v prípadoch netranspozície prijala následné opatrenia vydaním formálnych výziev a odôvodnených stanovísk. Zostávajúce prípady netranspozície však nepredložila Súdnemu dvoru EÚ (pozri body *42* – *45*).

12 Iba **Poľsko** a **Holandsko** zverejnili národné hodnotenie prekážok a potenciálu energetických spoločenstiev, ktoré bolo nariadené v rámci RED II. Bez takýchto hodnotení hrozí, že opatrenia na vnútroštátnej úrovni a na úrovni EÚ budú neúčinné a oneskoria rast spoločenstiev (pozri body *46* – *49*).

Odporúčanie 4

Podať správu o posúdení prekážok a potenciálu rozvoja komunít vyrábajúcich energiu z obnoviteľných zdrojov

Talianske ministerstvo životného prostredia a energetickej bezpečnosti a rumunské ministerstvo energetiky by mali **posúdiť existujúce prekážky a potenciál rozvoja komunít vyrábajúcich energiu z obnoviteľných zdrojov a podať o nich správu**.

Cieľový dátum vykonania: júl 2027

13 Usmernenia Komisie pre členské štáty boli celkovo účinné. Na vnútroštátnej úrovni je podpora pre spoločenstvá v **Holandsku** štruktúrovaná, praktická a ľahko dostupná. V **Poľsku**, **Taliansku** a **Rumunsku** sú informácie roztrieštenejšie alebo sa ťažko uplatňujú bez odbornej pomoci, čo vytvára prekážky pre spoločenstvá (pozri body *50* – *57*).

14 Žiadny z kontrolovaných členských štátov neprijal osobitné právne ustanovenia na aktívnu podporu účasti občanov v energetických spoločenstvách. Pokiaľ ide o podporu zraniteľných domácností, iba **Rumunsko** zaviedlo osobitné právne predpisy. **Holandsko** však vytvorilo stimuly na ochranu úlohy občanov a **Taliansko** ich vytvorilo pre zraniteľné domácnosti. Komisia nevydala osobitné usmernenia týkajúce sa zapojenia občanov. Aj k zapojeniu zraniteľných domácností vydala usmernenia, ktoré však odvtedy neboli aktualizované a zainteresované strany, s ktorými sme sa stretli, o nich nevedeli (pozri body *58* – *66*).

Odporúčanie 5

Podporovať úlohu občanov a zraniteľných domácností

a) Komisia by mala zaktualizovať a rozšíriť usmernenia o **zapojení zraniteľných domácností** do energetických spoločenstiev a o **vypracovaní stimulov** pre energetické spoločenstvá.

b) Poľské ministerstvo klímy a životného prostredia, talianske ministerstvo životného prostredia a energetickej bezpečnosti a rumunské ministerstvo energetiky by mali navrhnúť ustanovenia na **podporu úlohy občanov** v energetických spoločenstvách.

Cieľový dátum vykonania: december 2026

15 Zistili sme, že oneskorenia a odmietnutia pripojenia do siete z dôvodu preťaženia siete spomaľujú rozvoj energetických spoločenstiev v **Holandsku** a **Poľsku**. Prevádzkovatelia sietí by mohli tieto pripojenia urýchliť, ak by energetické spoločenstvá poskytovali služby flexibility, ako je uskladňovanie energie, ktoré by mohli pomôcť vyrovnať špičky v spotrebe alebo vo výrobe. To by energetickým spoločenstvám umožnilo spotrebovať viac elektriny vyrobenej na mieste, a tým zmierniť preťaženie siete. Komisia prijala niekoľko krokov na podporu uskladňovania elektrickej energie, nie však konkrétne pre energetické spoločenstvá (pozri body *67* – *76*).

Odporúčanie 6

Podporovať uskladňovanie energie

a) V pripravovanom balíku energetických opatrení pre občanov by Komisia mala povzbudiť členské štáty k tomu, aby motivovali energetické spoločenstvá k **vyvíjaniu riešení na uskladňovanie energie**.

b) Holandské ministerstvo klímy a zeleného rastu a poľské ministerstvo klímy a životného prostredia by mali **poskytovať stimuly pre energetické spoločenstvá na rozvoj uskladňovania energie** (samostatne alebo v kombinácii s výrobou energie z obnoviteľných zdrojov) alebo iných **služieb flexibility** s cieľom pomôcť znížiť preťaženie siete.

Cieľový dátum vykonania: a) december 2026 a b) júl 2027

16 Verejná podpora v **Holandsku**, **Poľsku** a **Taliansku** umožňuje návratnosť v súlade s očakávaniami Komisie (kratšia ako 10 rokov). Zistili sme, že holandský revolvingový fond na zníženie rizika projektov v počiatočnom štádiu je účinným spôsobom využívania verejných prostriedkov. V **Rumunsku** absencia dotácií podkopáva vytváranie energetických spoločenstiev. Ani v jednom zo štyroch kontrolovaných členských štátoch neplatia členovia spoločenstva príslušné sieťové poplatky, keď spotrebúvajú vyrobenú alebo spoločne využívanú elektrickú energiu, ale zostávajú pripojení k sieti, aby pokryli obdobia, keď je vlastná výroba nedostatočná alebo nedostupná. Ani jedna z kontrolovaných krajín však oficiálne neposúdila, ako znížené poplatky, vlastná spotreba a spoločné využívanie energie ovplyvňujú ostatných spotrebiteľov – táto otázka vyvolala obavy v **Holandsku**, kde sú výrobcovia-spotrebitelia a družstvá veľmi rozšírené (pozri body ***77*** – ***86***).

02

Bližší pohľad na naše pripomienky

Cieľ EÚ vyjadruje ambíciu, ale nie je dobre navrhnutý, chýba mu podpora a monitorovanie a nie je pravdepodobné, že bude splnený

Definície EÚ týkajúce sa energetických spoločenstiev vedú v polovici kontrolovaných krajín k nejasnostiam a používajú sa nejednotne

17 EÚ má dve právne definície energetických spoločenstiev: **komunity vyrábajúce energiu z obnoviteľných zdrojov** podľa smernice RED II a **občianske energetické spoločenstvá** podľa smernice IMED. V týchto definíciách sa uvádzajú minimálne požiadavky na zabezpečenie toho, aby boli energetické spoločenstvá vedené občanmi, aby boli inkluzívne a aby sa zameriavali predovšetkým na environmentálne a sociálne ciele, a nie na zisk. Členské štáty by mali zaviesť koncepcie energetických spoločenstiev, ktoré sú v súlade s týmito definíciami EÚ. Skúmali sme, či sú definície energetických spoločenstiev v EÚ jasné a či sa správne používajú na vnútroštátnej úrovni.

18 Zistili sme, že právne definície komunít vyrábajúcich energiu z obnoviteľných zdrojov a občianskych energetických spoločenstiev na úrovni EÚ sú nejasné: v niektorých aspektoch sa líšia, ale aj prekrývajú. Napríklad komunity vyrábajúce energiu z obnoviteľných zdrojov môžu vyrábať len energiu z obnoviteľných zdrojov, zatiaľ čo občianske energetické spoločenstvá môžu vyrábať aj energiu z neobnoviteľných zdrojov. Z hľadiska riadenia a účelu sa prekrývajú (pozri ***ilustráciu 3***). Hoci Komisia vydala usmernenia na objasnenie definícií energetických spoločenstiev, vnútroštátne orgány a zainteresované strany[2] upozornili na ich nejednoznačnosť a z toho vyplývajúce nejasnosti. V ***rámčeku 1*** sú uvedené príklady energetických spoločenstiev.

Ilustrácia 3 | Občianske energetické spoločenstvá a komunity vyrábajúce energiu z obnoviteľných zdrojov – hlavné rozdiely a spoločné zásady

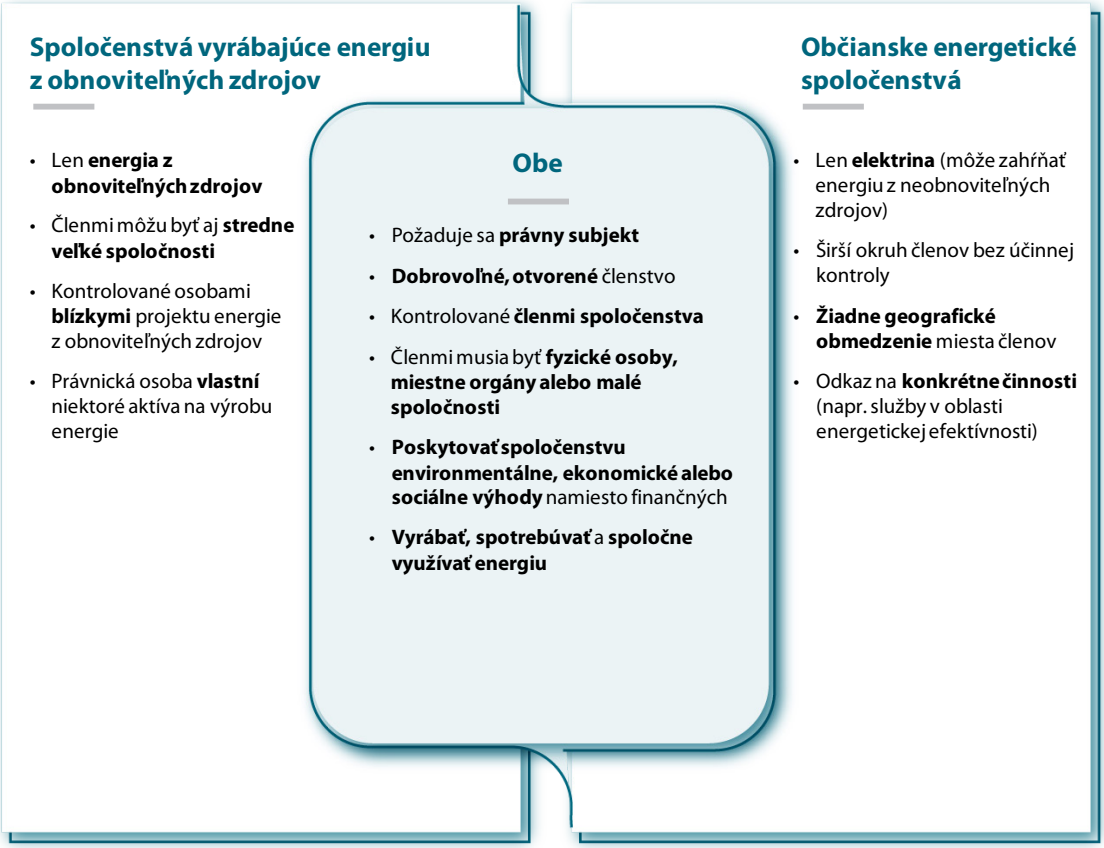

Zdroj: EDA na základe smernice (EÚ) 2018/2001; smernice (EÚ) 2019/944.

[2] Pozri napríklad , *Q&A: What are „citizen' and „renewable' energy communities?*, REScoop.eu, 2019; Balík energetických opatrení pre občanov: zapojenie občanov, energetické spoločenstvá a výrobcovia-spotrebitelia, Európsky hospodársky a sociálny výbor, 2025, body 1.2 a 5.5.

Rámček 1

Príklady energetických spoločenstiev

„La Buona Fonte“ je **talianska komunita vyrábajúca energiu z obnoviteľných zdrojov** založená v roku 2021. V opustenej škole nainštalovala 19-kW solárnu elektráreň, ktorá ročne vyrobí 20 MWh, pričom jednu tretinu si rozdelí medzi svojich 25 členov. V roku 2024 použila svoje príjmy vo výške 1 500 EUR na sociálne projekty, ako je mestský nábytok a školské aktivity.

Holandské energetické družstvo Vrijstad Energie, založené v roku 2014, má 375 členov a spravuje strešné solárne inštalácie a parky (1,3 MW) a veterné mlyny (6 MW). Informuje tiež verejnosť o energii z obnoviteľných zdrojov a úsporách energie.

Solárny prístrešok na autá, ktorý vyrába elektrinu z obnoviteľných zdrojov a nabíja elektromobily (© Amar Sjauw En Wa)

Členovia spoločenstva pred svojimi veternými mlynmi

19 Zistili sme, že dva zo štyroch kontrolovaných členských štátov používajú koncepcie energetických spoločenstiev, ktoré nie sú v súlade s definíciami EÚ. Od júla 2025 existovali v **Holandsku** len energetické družstvá: organizácie vo vlastníctve občanov, ktorých členovia spoločne vyrábajú, využívajú energiu z obnoviteľných zdrojov alebo s ňou obchodujú, ale nie na základe právneho rámca EÚ. V nových právnych predpisoch platných od roku 2026 prijali jednotnú definíciu energetických spoločenstiev, ktorá sa vzťahuje na komunity vyrábajúce energiu z obnoviteľných zdrojov a na občianske energetické spoločenstvá. **Poľsko** transponovalo definície komunít vyrábajúcich energiu z obnoviteľných zdrojov aj občianskych energetických spoločenstiev pod jeden pojem – „občianske energetické spoločenstvá“, aby sa vyhlo dvom definíciám energetických spoločenstiev s podobnými aktivitami. Okrem organizačných štruktúr s osobitným právnym postavením[3] („kolektívni výrobcovia-spotrebitelia“, „virtuálni výrobcovia-spotrebitelia“ a „nájomcovia výrobcovia-spotrebitelia“) využíva aj dva staršie vnútroštátne právne pojmy, energetické družstvá a energetické klastre, ktoré sú podobné energetickým spoločenstvám, ale nevychádzajú z právneho rámca EÚ.

20 V tejto správe používame na účely zjednodušenia slovo „spoločenstvá“ na spoločné označenie energetických spoločenstiev v štyroch kontrolovaných členských štátoch vrátane holandských družstiev a poľských družstiev a klastrov, keďže plnia podobné ciele, aj keď nezodpovedajú oficiálnym definíciám EÚ.

21 V našich cieľových skupinách (pozri ***prílohu I***) polovica účastníkov považovala národné definície energetických spoločenstiev za nejasné (pozri ***ilustráciu 4***).

[3] Life Loop, ConnectHeat, Comanage, Tandems, *Enabling frameworks for energy communities: a state of play*, Energy Cities, 2025, s. 24.

Ilustrácia 4 | Polovica respondentov považuje vnútroštátne definície energetických spoločenstiev za nejasné

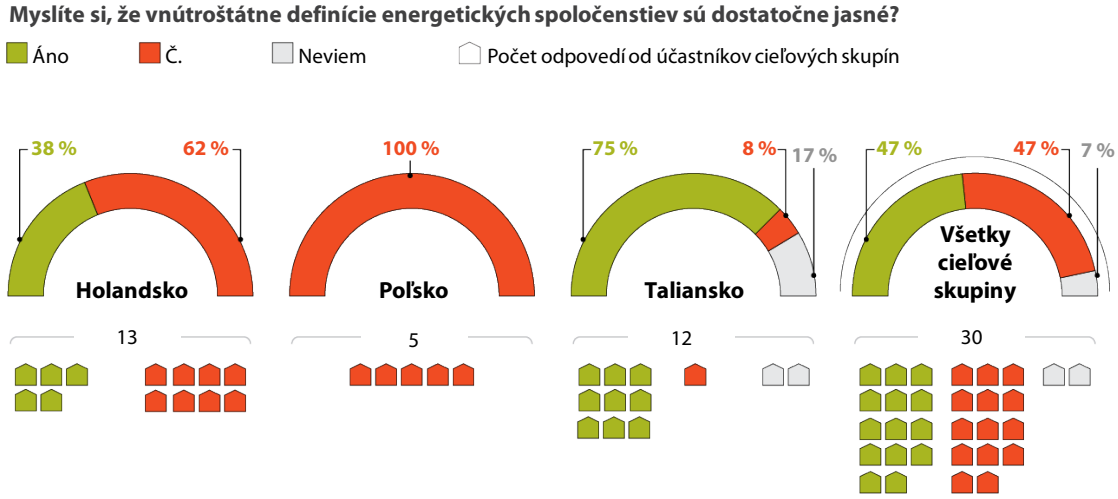

Zdroj: EDA na základe cieľových skupín.

22 Z našej analýzy takisto vyplynulo, že smernice EÚ umožňujú občanom využívať alternatívne organizačné modely na vykonávanie činností podobných komunitám vyrábajúcim energiu z obnoviteľných zdrojov a občianskym energetickým spoločenstvám, ako je kolektívna samospotreba, ale líšia sa od nich svojimi požiadavkami na zriadenie, riadenie, účel a prístup k výhodám. Táto rozmanitosť ponúka flexibilitu, ale môže tiež sťažovať rozmiestnenie energetických spoločenstiev. To sa týka najmä bytových domov, v ktorých v roku 2023 bývalo 48 % obyvateľov EÚ a ktorých obyvatelia sú už teraz organizovaní kolektívne (pozri ***rámček 2***). Komisia nevydala usmernenie, v ktorom by objasnila rôzne možnosti, ktoré majú vlastníci bytov k dispozícii – od jednoduchej kolektívnej samospotreby až po plne vytvorené energetické spoločenstvo – s cieľom podporiť informovaný výber a účasť v energetických spoločenstvách. Poľsko a Rumunsko uviedli, že takéto usmernenie by bolo užitočné.

Rámček 2

Energetické spoločenstvá v bytových domoch

Bytové domy ponúkajú veľké plochy na inštaláciu solárnych panelov. Podľa RED II sa vlastníkom bytov umožňuje konať ako „spoločne konajúci samospotrebitelia energie z obnoviteľných zdrojov“, pričom viacerí spotrebitelia nachádzajúci sa v „tej istej budove alebo bloku s viacerými bytmi“ sa môžu organizovať na účely výroby, spotreby, skladovania a predaja vlastnej vyrobenej elektriny z obnoviteľných zdrojov. Členské štáty môžu takéto dohody povoliť bez potreby vytvorenia právnickej osoby. V štyroch kontrolovaných členských štátoch sa vlastníci bytov môžu kolektívne organizovať s cieľom:

- inštalovať zariadenia na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov,
- spoločne využívať energiu, a to buď používaním vyrobenej energie na spoločné priestory na zníženie účtov obyvateľov, alebo pridelením vyrobenej energie, prípadne výhod z predaja energie, obyvateľom,
- predávať vyrobenú energiu.

Tí istí spotrebitelia môžu chcieť ísť ďalej a zapojiť sa do ďalších aktivít alebo osloviť ďalšie budovy či malé podniky vytvorením energetického spoločenstva. To sa musí uskutočniť prostredníctvom právnickej osoby. Podľa Komisie nemôžu využiť existujúce združenie vlastníkov – právnu štruktúru na kolektívne konanie a správu spoločných priestorov – na registráciu ako energetické spoločenstvo, pretože členstvo v takýchto združeniach sa vyžaduje zo zákona. Naopak, vytvorenie energetického spoločenstva si vyžaduje dobrovoľné a otvorené členstvo. Namiesto toho by si museli vytvoriť úplne nový samostatný právny subjekt, ako je to v prípade majiteľov domov. Pre vlastníkov bytov môže byť potreba vytvoriť ďalšiu administratívnu štruktúru, ktorá by sa pridala k existujúcej správe budovy, nejasná a môžu ju vnímať ako zaťažujúcu, čo bráni využívaniu energetických spoločenstiev.

23 Nejasné definície energetických spoločenstiev v EÚ, nejednotné používanie týchto pojmov v dvoch kontrolovaných členských štátoch a nejasnosti v súvislosti s rôznymi organizačnými modelmi pre občanov na kolektívnu výstavbu zariadení na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov, spoločné využívanie vyrobenej energie alebo predaj prebytočnej elektrickej energie môžu odrádzať občanov od zapojenia sa. Môže to takisto spôsobiť odkladanie vytvárania energetických spoločenstiev.

Očakávaný príspevok energetických spoločenstiev k výrobe energie z obnoviteľných zdrojov bol nadhodnotený

24 V posúdení vplyvu RED II z roku 2016 sa Komisia opierala o štúdiu konzultanta, CE Delft[4], a uviedla, že v EÚ *„by do roku 2030 mohli energetické spoločenstvá vlastniť viac ako 50 GW veternej energie a viac ako 50 GW slnečnej energie, t. j. 17 %, resp. 21 % inštalovanej kapacity“*. Očakávania Komisie boli založené na širokej koncepcii energetických spoločenstiev, keďže definície EÚ v smerniciach ešte neboli prijaté. O deväť rokov neskôr sme overili, či bol tento odhad realistický.

25 Na ***ilustrácii 5*** je znázornená výrobná kapacita slnečnej a veternej energie v roku 2024 v energetických spoločenstvách v kontrolovaných členských štátoch. V **Poľsku** a **Taliansku** sa v januári 2025 podieľali na kapacite výroby slnečnej energie v miere približne 0,1 % a na kapacite výroby veternej energie v miere 0,01 %. Ich príspevok bol vyšší v **Holandsku** – 1,5 % a 3,2 %. Kombinovaná energia týchto spoločenstiev by mohla poháňať veľké mesto v **Holandsku** a malé mesto v **Poľsku** alebo **Taliansku**. V **Rumunsku** jediné energetické spoločenstvo nevyrába elektrickú energiu.

[4] CE Delft, *The potential of energy citizens in the European Union*, september 2016.

Ilustrácia 5 | Podiel energetických spoločenstiev na kapacite slnečnej a veternej energie z obnoviteľných zdrojov v kontrolovaných členských štátoch (2024)

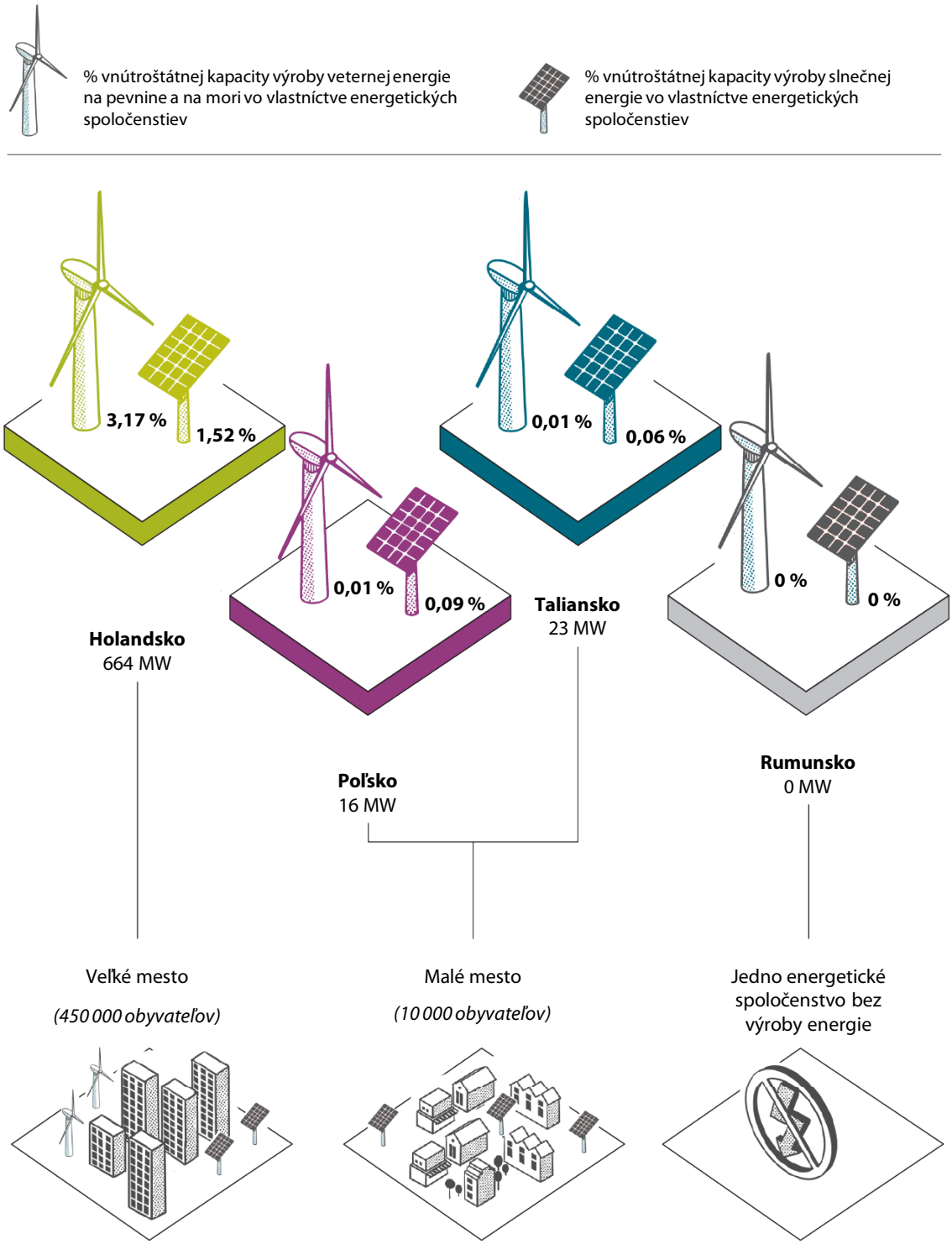

Zdroj: EDA na základe údajov Eurostatu, národného regulačného orgánu a ministerstva klímy a životného prostredia v Poľsku, nadácie Hier v Holandsku, Gestore dei Servizi Energetici (GSE) v Taliansku a ministerstva energetiky v Rumunsku.

26 V roku 2024 spoločnosť CE Delft[5] vydala štyri prognózy potenciálu energetických družstiev do roku 2030 v **Holandsku**, pričom použila údaje z roku 2023. Holandské energetické družstvá sú v súčasnosti dobre rozvinuté, vďaka čomu je prognóza spoľahlivejšia ako v posúdení vplyvu Komisie z roku 2016. Z našej analýzy (pozri ***ilustráciu 6***) vyplýva, že energetické družstvá by v **Holandsku** mohli v roku 2030 prispieť približne k **4,4 % kapacity výroby slnečnej energie a 4,3 % kapacity výroby veternej energie**, čo je oveľa menej ako 21 % a 17 % odhadovaných v roku 2016.

Ilustrácia 6 | Podiel kapacity výroby energie z obnoviteľných zdrojov vo vlastníctve energetických spoločenstiev v Holandsku

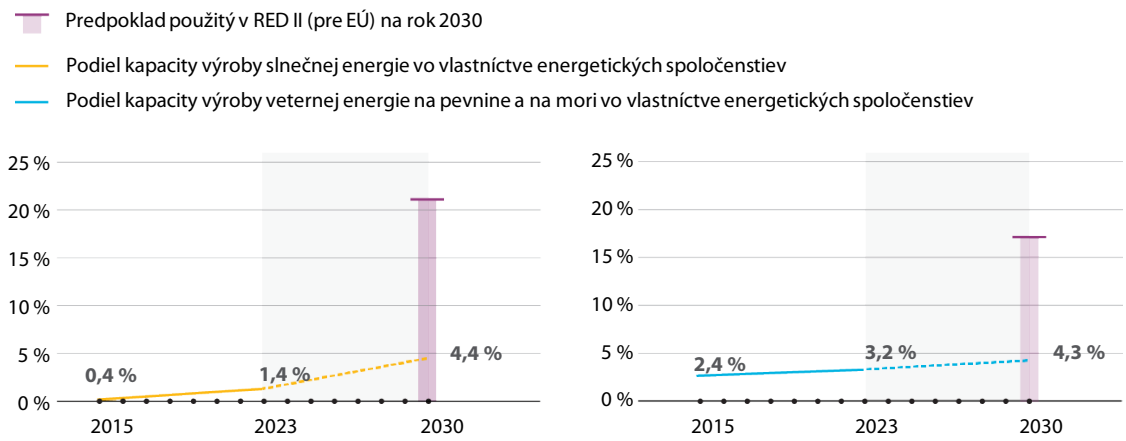

Poznámka: Analýzu CE Delft sme upravili pridaním národnej kapacity veternej energie na mori (ktorá nebola zahrnutá v ich pôvodnej práci) a predpokladali sme, že energetické družstvá nebudú vlastniť takéto aktíva pre ich náklady. Použili sme aj najrealistickejší scenár podľa CE Delft.

Zdroj: Analýza Európskeho dvora audítorov na základe publikácií *The potential of energy citizens in the European Union*, CE Delft, 2016; *Potential energy communities.Study into the potential of energy communities in the Netherlands* , CE Delft, 2024; *Electricity production capacities for renewables and wastes*, Eurostat, 2025; *Development Framework for Offshore Wind Energy*, ktorý zadala holandská Rada ministrov, 2022.

27 Celkovo sa domnievame, že očakávaný príspevok energetických spoločenstiev k výrobnej kapacite energie z obnoviteľných zdrojov, ako sa predpokladá v posúdení vplyvu RED II z roku 2016, bol príliš optimistický.

[5] CE Delft, *Potential energy communities. Study into the potential of energy communities in the Netherlands*, október 2024.

Cieľ EÚ stanovuje ambíciu, ale chýba mu relevantnosť, merateľnosť a národná podpora

28 Komisia zahrnula cieľ pre energetické spoločenstvá do stratégie EÚ v oblasti slnečnej energie: *„EÚ a členské štáty budú spolupracovať na vytvorení aspoň jedného energetického spoločenstva založeného na energii z obnoviteľných zdrojov v každej obci s viac ako 10 000 obyvateľmi do roku 2025“*. Vysvetlila, že tento cieľ je výsledkom politického opakovaného procesu. Zohľadnila názory Európskeho parlamentu[6] a názory uvedené v pozičnom dokumente REScoop.eu a Energy Cities[7], ktoré boli získané pri konzultáciách so zainteresovanými stranami na účely stratégie EÚ v oblasti slnečnej energie. V stratégii EÚ v oblasti slnečnej energie, v posúdení vplyvu z roku 2016 ani v žiadnom inom verejnom alebo internom dokumente Komisie sme nenašli žiadne odôvodnenie toho, ako bol stanovený cieľ EÚ navrhovaný Komisiou.

29 Posúdili sme, či je tento cieľ konkrétny, merateľný, dosiahnuteľný, realistický a časovo ohraničený (SMART). Zistili sme, že cieľ EÚ stanovuje ambície, ktoré ukazujú, že EÚ podporuje rozvoj energetických spoločenstiev. Cieľ je tiež **konkrétny** (počet energetických spoločenstiev založených na energii z obnoviteľných zdrojov) a **časovo ohraničený** (do roku 2025).

30 Tento cieľ je však **ťažko merateľný**: pojem „energetické spoločenstvá založené na energii z obnoviteľných zdrojov“ použitý v cieli nie je v súlade s oficiálnymi definíciami energetických spoločenstiev, ktoré používa EÚ (pozri bod ***18***). Podľa Komisie tento cieľ zahŕňa komunity vyrábajúce energiu z obnoviteľných zdrojov, ale aj tie občianske energetické spoločenstvá, ktoré vyrábajú elektrickú energiu z obnoviteľných zdrojov. Okrem toho neexistuje usmernenie, v ktorom by sa by uvádzalo, čo by mal tento cieľ zahŕňať – napríklad, či sa vzťahuje na rôzne vnútroštátne vymedzenia energetických spoločenstiev, ako sú energetické družstvá v **Holandsku** a **Poľsku** (pozri bod ***19***) alebo iné organizačné formy kolektívnej samospotreby.

---

[6] Skupina Verts/ALE, *Letter to President Von der Leyen*, 2022, s. 2 – 3.

[7] REScoop.EU a Energy Cities, *Position paper on Consultation on the EU solar strategy - common response*, 2022.

31 Okrem toho Komisia neanalyzovala, či je tento cieľ **dosiahnuteľný**. Takisto sa domnievame, že nemá dostatočnú **relevantnosť**, pokiaľ ide o očakávaný prínos spoločenstiev (pozri ***ilustráciu 2***). Napríklad nevyčísľuje počet zúčastnených občanov ani nemeria kapacitu výroby energie z obnoviteľných zdrojov. Zahrnutie a monitorovanie oboch aspektov by lepšie zvýraznilo prínos občanov k energetickej transformácii. Týmito aspektmi sa už zaoberalo posúdenie vplyvu Komisie a niektoré členské štáty ich sledujú (pozri ***rámček 3***). REScoop.eu[8] tiež uviedol, že súčasný monitorovací systém neposkytuje dostatočný prehľad o príspevku energetických spoločenstiev k výrobe energie z obnoviteľných zdrojov alebo k posilneniu postavenia občanov pri energetickej transformácii.

Rámček 3

Príklady členských štátov, ktoré sledujú počet členov spoločenstiev a kapacitu výroby energie z obnoviteľných zdrojov

V **Holandsku** nadácia HIER spolufinancovaná vládou sleduje počet členov spoločenstva a kapacitu výroby energie z obnoviteľných zdrojov alebo robí odhady (údaj za predchádzajúci rok alebo nízka paušálna sadzba).

V **Taliansku** národná agentúra na podporu energie z obnoviteľných zdrojov (GSE) sleduje pre každé spoločenstvo výrobnú kapacitu a typ, osobné údaje členov, ako aj ďalšie údaje, napríklad kapacitu uskladňovania.

V **Poľsku** národné podporné centrum pre poľnohospodárstvo sleduje počet členov jednotlivých energetických spoločenstiev a ich výrobnú kapacitu a typ.

Zdroj: Webové sídlo Hier; webové sídlo GSE; webové sídlo národného podporného centra pre poľnohospodárstvo.

32 V nariadení o riadení[9] sa od členských štátov vyžaduje, aby do svojich národných energetických a klimatických plánov (NECP) zahrnuli *„v prípade potreby […] národné trajektórie a zámery vrátane tých, ktoré sú [pre] komunity vyrábajúce energiu z obnoviteľných zdrojov“*. Overili sme, či vlády schválili cieľ EÚ tým, že ho zohľadnili vo svojich národných programoch reforiem.

---

[8] REScoop.eu, *Response to the Commission's call for evidence on the Citizens Energy Package*, september 2025, s. 18.

[9] Nariadenie (EÚ) 2018/1999 o riadení energetickej únie a opatrení v oblasti klímy, príloha I.

33 Zistili sme, že v usmerneniach Komisie[10] sa v súlade so znením nariadenia ponechala možnosť zahrnúť ciele pre energetické spoločenstvá do NECP. V dôsledku toho iba **Taliansko** a **Poľsko** zohľadnili vo svojich plánoch ciele pre energetické spoločenstvá (pozri *rámček 4*), ktoré však neboli plne v súlade s cieľom EÚ. V odporúčaniach Komisie k návrhom NECP sa nezaoberalo absenciou cieľov energetických spoločenstiev v prípadoch, keď tieto ciele chýbali alebo boli nesprávne zosúladené, pretože podľa nariadenia o riadení sa vnútroštátne ciele právne nevyžadujú.

Rámček 4

Ciele pre energetické spoločenstvá v Taliansku a Poľsku

Taliansko vo svojom NECP uviedlo opatrenie v hodnote 2,2 mld. EUR v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, ktoré sa zameriava na kolektívnu vlastnú spotrebu a komunity vyrábajúce energiu z obnoviteľných zdrojov v obciach s menej ako 5 000 obyvateľmi, pričom cieľom je vytvoriť do roku 2026 aspoň 2 GW kapacity energie z obnoviteľných zdrojov. Nie je však v súlade s cieľom EÚ, ktorý je stanovený pre obce nad 10 000 obyvateľov, a nestanovuje sa v ňom cieľový počet obcí. V júli 2025 **Taliansko** rozšírilo cieľ Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti na obce do 50 000 obyvateľov.

Poľsko odhaduje, že do roku 2030 by mohlo mať 300 energetických spoločenstiev – tretinu by tvorilo 881 poľských obcí s viac ako 10 000 obyvateľmi – a nie do roku 2025, ako je cieľom EÚ.

Zdroj: Konečný aktualizovaný taliansky NECP, jún 2024; návrh aktualizovaného poľského NECP, marec 2024 (konečný aktualizovaný NECP nebol zverejnený).

34 Celkovo zastávame názor, že Komisia založila cieľ pre energetické spoločenstvá na konzultácii so zainteresovanými stranami, ale nenašli sme žiadne odôvodnenie, ako bol tento cieľ stanovený. Hoci cieľ stanovuje ambíciu a je konkrétny a časovo ohraničený, nie je úplne realistický a je ťažko merateľný a Komisia neanalyzovala, či je dosiahnuteľný. Okrem toho sa v NECP členských štátov v plnej miere neodráža cieľ EÚ, čo svedčí o nízkej zodpovednosti jednotlivých štátov. Tieto obmedzenia môžu narušiť účinnosť politiky EÚ.

[10] Európska komisia, Oznámenie Komisie o usmerneniach pre členské štáty k aktualizácii národných energetických a klimatických plánov na roky 2021 – 2030, 2022; anotovaná šablóna prílohy I (časť I, oddiel A) k nariadeniu o riadení na prípravu aktualizovaných NECP.

Monitorovanie je neúplné a cieľ EÚ do roku 2025 sa pravdepodobne nedosiahne

35 Posúdili sme, či Komisia zaviedla monitorovací systém založený na spoľahlivých a konzistentných údajoch na sledovanie pokroku pri dosahovaní cieľa EÚ v súlade so záväzkom Komisie[11] *„každoročne monitorovať pokrok pri vykonávaní tejto iniciatívy“*. Tiež sme skontrolovali, či podala správu o pokroku v plnení tohto cieľa.

36 Zistili sme, že v roku 2024 sa Komisia pri sledovaní súpisu energetických spoločenstiev spoliehala na *ad hoc* zoznam energetických spoločenstiev, ktorý zostavil dodávateľ. Tento súpis zahŕňa aj spoločenstvá, ktoré neboli založené podľa definícií EÚ, ako je približne 700 energetických družstiev v **Holandsku** (pozri bod ***19***), a organizačné koncepcie kolektívnej samospotreby, napríklad v **Poľsku**. Takisto sa v ňom neuvádza, ktoré spoločenstvá sú „založené na obnoviteľných zdrojoch energie“. Komisia si je vedomá týchto nedostatkov a plánuje opraviť súpis prostredníctvom poradenského centra pre občanov v energetike, iniciatívy EÚ, ktorá poskytuje technickú pomoc občanom a miestnym zainteresovaným stranám, ako sú energetické spoločenstvá. Komisia nezosúladila energetické spoločenstvá s počtom obyvateľov obcí, v ktorých sa nachádzajú, aby mohla monitorovať pokrok v plnení cieľa EÚ. Plánuje tak urobiť v roku 2026, teda po termíne stanovenom pre tento cieľ. Do decembra 2025 Komisia nezverejnila žiadnu správu o pokroku pri dosahovaní tohto cieľa EÚ.

37 Zistili sme, že žiaden z kontrolovaných členských štátov nesleduje národný pokrok pri dosahovaní cieľa EÚ prostredníctvom spájania energetických spoločenstiev s obcami. **Poľsko** a **Taliansko** vedú register, kontrolujú, či spoločenstvá spĺňajú vnútroštátne právne požiadavky, a aktualizujú svoj register každý týždeň alebo mesiac. V **Holandsku** HIER[12] každoročne aktualizuje súpis energetických družstiev prostredníctvom kontroly ich stanov a stavu činnosti. **Rumunsko** nevedie žiadny registračný systém ani súpis spoločenstiev. Okrem toho **Holandsko** ani **Poľsko** nevydali usmernenie, v ktorom by objasnili, či by sa družstvá, ktoré neboli založené podľa definícií EÚ, mali registrovať rovnakým spôsobom (pozri bod ***30***). Komisia síce poskytla členským štátom určité usmernenia[13] k registrácii spoločenstiev, neboli dostatočne zamerané na kľúčové prvky potrebné na monitorovanie na úrovni EÚ (napr. či ide o spoločenstvá vyrábajúce energiu z obnoviteľných zdrojov).

---

[11] Európska komisia, Stratégia EÚ v oblasti slnečnej energie, COM(2022) 221.

[12] HIER, *Lokale Energie Monitor*, 2024.

[13] Pozri napríklad: Európska komisia, *A roadmap to developing a policy and legal framework that enables the development of energy communities*, s. 40 – 44.

38 Nedostatok systematického monitorovania založeného na spoľahlivých a konzistentných údajoch bráni vnútroštátnym orgánom a orgánom EÚ posúdiť pokrok pri dosahovaní cieľa EÚ, prijať nápravné opatrenia, ak je pravdepodobné, že cieľ nebude dosiahnutý, a zodpovedajúcim spôsobom upraviť politiky.

39 Overili sme, či je EÚ na dobrej ceste k dosiahnutiu svojho cieľa na začiatku roka 2025. V novembri 2024 sme zozbierali súpis, ktorý sa týka všetkých členských štátov a bol doručený Komisii. Hoci má svoje obmedzenia (pozri bod ***36***), považujeme ho za najlepší súpis spoločenstiev, ktorý je v súčasnosti k dispozícii. V marci 2025 sme ju aktualizovali o údaje získané z kontrolovaných krajín. Nakoniec sme zmapovali obce s viac ako 10 000 obyvateľmi, aby sme mohli posúdiť pokrok pri dosahovaní cieľa EÚ.

40 Ako sa zobrazuje na ***ilustrácii 7***, Dánsko, **Holandsko** a Írsko dosiahli dobrý pokrok smerom k cieľu EÚ. Ostatné krajiny pokročili menej: napríklad v **Poľsku**, **Taliansku** a **Rumunsku** malo energetické spoločenstvo menej ako 10 % obcí nad 10 000 obyvateľov. EÚ dosiahla v priemere približne 27 % svojho cieľa.

Ilustrácia 7 | Pokrok pri dosahovaní cieľa stratégie EÚ v oblasti slnečnej energie

Podiel obcí s viac ako 10 000 obyvateľmi aspoň s jedným spoločenstvom založeným na energii z obnoviteľných zdrojov

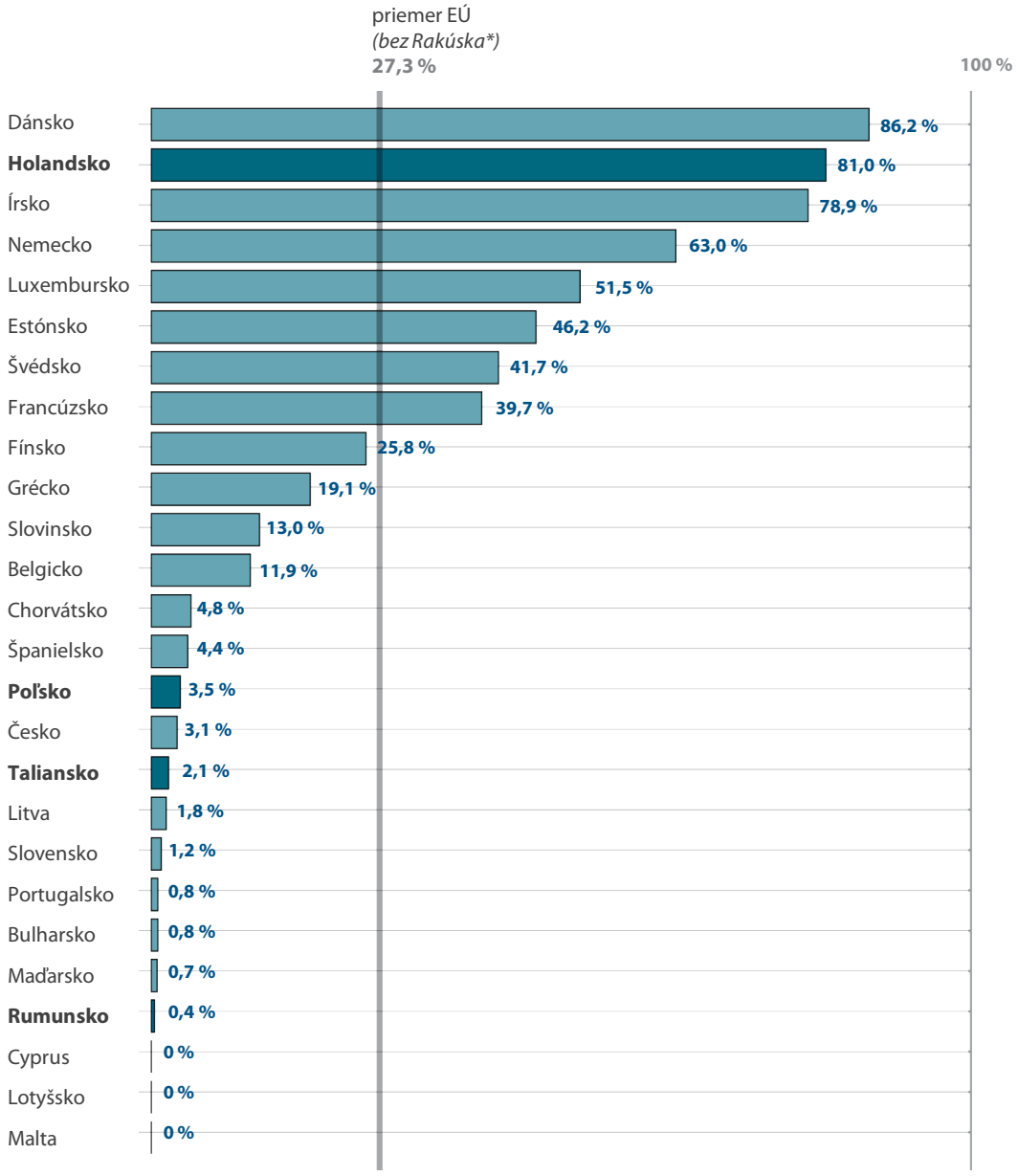

** Databáza TANDEM neobsahovala žiadne údaje o polohe rakúskych energetických spoločenstiev.*

Zdroj: EDA na základe súpisu TANDEM (november 2024), aktualizovaného o údaje z národných registrov v Holandsku, Poľsku, Taliansku a Rumunsku v marci 2025, a databázy lokálnych administratívnych jednotiek Eurostatu z roku 2023, v ktorej sa uvádza počet obyvateľov na administratívnu jednotku.

41 Energetické spoločenstvá však v období január – jún 2025 rýchlo rástli – v **Poľsku** o 80 % a v **Taliansku** o 75 % (pozri ***ilustráciu 8***). Počet družstiev v **Holandsku** zostal pomerne stabilný (688 v roku 2023 a 702 v roku 2024; údaje za rok 2025 ešte nie sú k dispozícii), pretože v **Rumunsku** bol už vysoký a nezmenený (jedno energetické spoločenstvo). Tento dynamický rast poskytuje pozitívne vyhliadky na ďalší rozvoj energetických spoločenstiev. Hoci nemožno stanoviť priamu príčinnú súvislosť, finančné stimuly v **Poľsku** (napríklad znížené sieťové poplatky) a opatrenia v **Taliansku** (vrátane dotácií Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, prevádzkových pravidiel, zlepšeného poradenstva, zjednodušenej registrácie, rozšírenej oprávnenosti a širších oblastí spoločného využívania energie) pravdepodobne prispeli k rastu energetických spoločenstiev.

Ilustrácia 8 | Vývoj počtu energetických spoločenstiev od januára do júna 2025

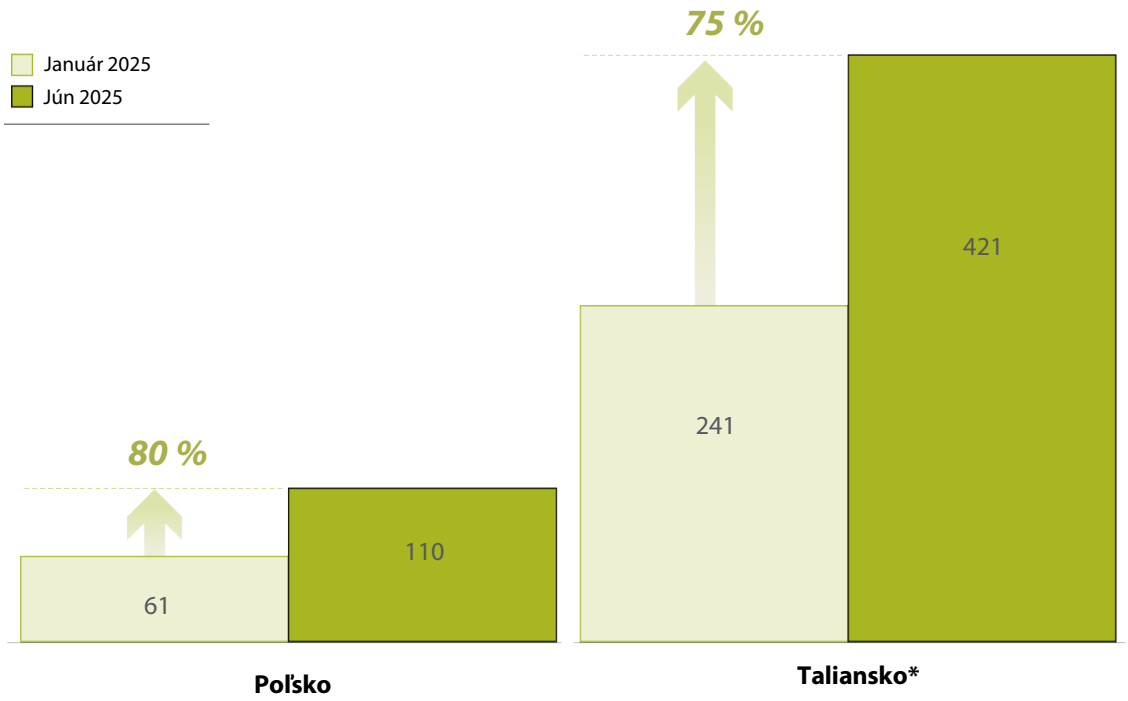

** Počet „konfigurácií", t. j. skupín ľudí spoločne využívajúcich energiu v rôznych obciach*

Zdroj: EDA na základe poľského a talianskeho registra.

Kontrolované členské štáty nevytvorili všetky potrebné podmienky na rozvoj energetických spoločenstiev

Transpozícia smerníc EÚ nie je úplná

42 Členské štáty boli povinné transponovať smernicu IMED do 31. decembra 2020 a smernicu RED II do 30. júna 2021. Komisia je zodpovedná za dohľad nad uplatňovaním práva EÚ členskými štátmi a za prijatie primeraných opatrení na presadzovanie jeho dodržiavania. Overili sme, či vlády včas transponovali obe smernice a či Komisia riešila oneskorenú alebo nedostatočnú transpozíciu.

43 Zistili sme, že štyri kontrolované členské štáty deklarovali úplnú transpozíciu smernice RED II a smernice IMED. Ich vyhlásenia sa však pohybovali od piatich mesiacov až po takmer štyri roky po termíne na transpozíciu. Podľa kontrol transpozície vykonaných Komisiou zo štyroch kontrolovaných členských štátov preukázalo transpozíciu všetkých článkov oboch smerníc týkajúcich sa energetických spoločenstiev len **Taliansko**. **Poľsko** a **Rumunsko** preukázali, že transponovali všetky potrebné ustanovenia IEMD, ale nie ustanovenia RED II.

44 Komisia v nadväznosti na nedostatočnú transpozíciu vydala oficiálne výzvy a odôvodnené stanoviská. K júnu 2025 však Komisia nepredložila Súdnemu dvoru žiaden zo štyroch zostávajúcich prípadov netransponovania (netransponovanie RED II v prípade **Holandska**, **Poľska** a **Rumunska** a netransponovanie IMED v prípade **Holandska**).

45 Neúplná alebo oneskorená transpozícia nielen narúša legislatívny zámer smerníc. Prináša tiež neistotu pre zainteresované strany, ktoré sa chcú zúčastniť na iniciatívach energetických spoločenstiev alebo ich začať.

Polovica kontrolovaných členských štátov podala správu o povinnom vnútroštátnom hodnotení prekážok

46 Podľa RED II sa vyžaduje, aby vlády posúdili prekážky a potenciál rozvoja komunít vyrábajúcich energiu z obnoviteľných zdrojov. Tieto hodnotenia by mali poskytnúť prehľad o prekážkach, ktorým čelia energetické spoločenstvá v celej Európe, a podporiť tvorbu politiky založenej na dôkazoch na vnútroštátnej úrovni. Overili sme, či kontrolované členské štáty podali správy o svojich hodnoteniach, a analyzovali sme existujúce hodnotenia.

47 Komisia získala hodnotenia z 11 členských štátov (41 %). Niektoré z nich však považuje za nespĺňajúce požiadavky RED II: niektoré sú príliš všeobecné (napr. kapacita výroby energie z obnoviteľných zdrojov vo všeobecnosti) alebo majú obmedzený rozsah (napr. hodnotenie prekážok, ale nie potenciálu). Komisia použila tieto správy na:

- správu o prekážkach a hnacích silách,
- výber tém na zasadnutie o zosúladenej akcii v súvislosti so smernicou o energii z obnoviteľných zdrojov IV.

48 V **Holandsku** zverejnila nadácia *Hier* v rokoch 2023 a 2024 hodnotenie prekážok[14]. V apríli 2024 holandské orgány v liste Parlamentu informovali o opatreniach plánovaných na odstránenie týchto prekážok. **Poľské** ministerstvo klímy a životného prostredia zverejnilo požadované hodnotenie v roku 2024 (pozri ***rámček 5***). **Talianske** ministerstvo životného prostredia a energetiky uviedlo, že pracovalo na prvkoch takéhoto hodnotenia. Nevypracovalo však ani nezverejnilo oficiálnu správu. Dve správy, ktoré poskytlo **Rumunsko**, sa zaoberajú prekážkami vstupu na trh len v prípade novej výroby elektriny z obnoviteľných zdrojov vo všeobecnosti, ale neidentifikujú špecifické prekážky, ktorým čelia energetické spoločenstvá. Okrem toho sa v správach nehodnotí potenciál rozvoja s komunít vyrábajúcich energiu z obnoviteľných zdrojov.

[14] HIER, *Knelpunteninventarisatie energiecoöperaties*, 2024.

Rámček 5

Príklady prekážok, ktoré uviedlo poľské ministerstvo klímy a životného prostredia

- **Právny rámec** pre energetické spoločenstvá je roztrieštený medzi viaceré právne akty, nemá jasný výklad, často sa mení a vyznačuje sa prílišným formalizmom. To vytvára právnu neistotu a zvyšuje administratívne náklady a náklady na dodržiavanie predpisov.
- Energetické družstvá sa pri snahe o **pripojenie nových zariadení na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov** často stretávajú s oneskorením alebo odmietnutím zo strany prevádzkovateľov sietí z dôvodu zlého stavu miestnych sietí.
- **Systémy finančnej podpory** sa považujú za nedostatočné, príliš zložité a ťažko dostupné. Družstvá majú problém získať pôžičky pre svoju obmedzenú finančnú históriu a nízku úverovú bonitu.

Zdroj: EDA, na základe *analýzy právnych, administratívnych a organizačných prekážok brániacich rozvoju energetických spoločenstiev*, 2024, poľské ministerstvo klímy a životného prostredia.

49 Zistili sme teda, že len polovica kontrolovaných krajín uviedla svoje hodnotenie prekážok a potenciálu energetických spoločenstiev. Ak tieto hodnotenia chýbajú, hrozí, že opatrenia na vnútroštátnej úrovni, ako aj na úrovni EÚ stratia účinnosť a spomalia rozširovanie energetických spoločenstiev.

Usmernenia existujú, ale bez odbornej pomoci je ich uplatňovanie často zložité

50 Komisia by mala členským štátom poskytnúť usmernenia (napr. usmernenia, fóra na výmenu informácií a školenia) na podporu rozvoja energetických spoločenstiev. Vnútroštátne orgány by zasa mali poskytovať usmernenia a nástroje (napr. vzory, školenia, poradenské služby a online informácie), aby mohli občania, malé podniky a miestne orgány ľahko vytvárať a prevádzkovať energetické spoločenstvá. Skúmali sme, či Komisia a členské štáty vydali jasné usmernenia na podporu rozvoja energetických spoločenstiev.

51 **Európska komisia** podporila vnútroštátne orgány a energetické spoločenstvá organizovaním podujatí (pozri príklady v ***rámčeku 6***) a poskytovala usmernenia napríklad prostredníctvom archívu energetických spoločenstiev: uverejnila príručky o prekážkach a hnacích silách, jednotných kontaktných miestach a spoločnom využívaní energie. Komisia plánuje v roku 2026 niekoľko aktualizácií vrátane revidovanej správy o prekážkach v celej EÚ a nových usmernení v rámci poradenského centra pre občanov v energetike.

Rámček 6

Príklady podujatí Komisie o energetických spoločenstvách

Každoročné Občianske energetické fórum umožňuje výmenu najlepších postupov týkajúcich sa spotrebiteľských otázok vrátane energetických spoločenstiev.

Program zosúladenej akcie v súvislosti so smernicou o energii z obnoviteľných zdrojov IV[15] spolufinancovaný v rámci programu Horizont 2020 a trvajúci od roku 2021 do roku 2026, umožňuje krajinám vymieňať si skúsenosti s vykonávaním smernice RED II.

Komisia zorganizovala aj *ad hoc* semináre, napríklad v máji 2022 o ustanoveniach smernice IMED o občianskych energetických spoločenstvách a v máji 2025 o vlastnej spotrebe, aktívnych odberateľoch a energetických spoločenstvách.

52 V štyroch členských štátoch, ktoré sme navštívili, boli vnútroštátne orgány celkovo spokojné s podporou Komisie. Uvítali by však viac výmen najlepších postupov a prispôsobenú podporu, napríklad pri príprave sekundárnych právnych predpisov.

53 Národné vlády tiež poskytli usmernenia na podporu rozvoja energetických spoločenstiev. **Holandsko** spolufinancuje dve organizácie, Energie Samen a HIER, ktoré podporujú energetické spoločenstvá prostredníctvom odbornej prípravy, šablón a administratívnych služieb šitých na mieru. Spoločenstvá, s ktorými sa uskutočnili konzultácie v rámci cieľových skupín, považovali túto podporu za dostatočnú a zodpovedajúcu ich potrebám. Dve navštívené spoločenstvá však mali problémy so zabezpečením včasnej podpory zo strany obecných úradov z dôvodu nedostatku miestnych odborných znalostí. Na tento problém upozornili aj mimovládne organizácie (MVO) v **Taliansku** a **Poľsku**[16].

---

[15] CA-RES IV, *zosúladená akcia v súvislosti so smernicou o energii z obnoviteľných zdrojov*, projekt Horizont 2020, 2021 – 2026.

[16] Life Loop, ConnectHeat, Comanage, Tandems, *Enabling frameworks for energy communities: a state of play*, Energy Cities, 2025, s. 21 a 24.

54 V **Poľsku** bolo niekoľko programov zameraných na uľahčenie rozvoja spoločenstiev (napr. úverový program Energia pre vidiecke oblasti, projekt RENALDO a usmernenia COMMENCE). V rámci týchto iniciatív vznikli príručky, nástroje na výpočet a školiace materiály. Napriek tomuto úsiliu polovici spoločenstiev, ktoré sa vyjadrili v rámci cieľovej skupiny, chýbala podpora alebo považovali usmernenia za príliš zložité. Mimovládne organizácie, s ktorými sme sa stretli, potvrdili, že podpora je roztrieštená a nedostupná pre neodborníkov.

55 V **Taliansku** sa na webovom sídle GSE[17] nachádzajú vysvetľujúce videá, právne vzory a interaktívne nástroje na registráciu a prevádzku spoločenstiev. Vnútroštátne orgány zorganizovali aj podujatia na zvýšenie informovanosti. Z našich diskusií s energetickými spoločenstvami a ďalšími zainteresovanými stranami vyplýva, že spoločenstvá považujú usmernenia za rozsiahle a dobre štruktúrované, ale domnievajú sa, že ich používanie si často vyžaduje odborný výklad. Hoci **Taliansko** zriadilo v roku 2023 národné monitorovacie stredisko na šírenie osvedčených postupov, do času nášho auditu neprinieslo žiadne výsledky.

56 V **Rumunsku** poskytoval národný regulačný orgán pre energetiku[18] informácie na požiadanie, ale v apríli 2025 neboli verejne dostupné žiadne špecializované materiály. V roku 2025 začala fungovať sieť 42 jednotných kontaktných miest. Ministerstvo energetiky uviedlo, že ďalšie usmernenia budú vypracované po prijatí sekundárnych právnych predpisov.

57 Usmernenia Komisie celkovo účinne podporili členské štáty a občanov pri rozvoji energetických spoločenstiev. V Holandsku, kde už pred desiatimi rokmi existovalo viac ako sto družstiev, je vnútroštátna pomoc dobre štruktúrovaná, praktická a ľahko dostupná. Naopak, v Poľsku, Taliansku a Rumunsku sú dostupné informácie roztrieštenejšie alebo sa ťažšie využívajú bez odbornej podpory, čo vytvára prekážky pre vznikajúce spoločenstvá.

---

[17] GSE, *Autoconsumo - elenco delle configurazioni*.

[18] Národný regulačný úrad pre energetiku (ANRE), anre.ro - Autoritatea Națională de Reglementare în Domeniul Energiei.

Pretrvávajú nedostatky v zapojení občanov a začlenení zraniteľných domácností

58 Zvýšenie účasti občanov a prínos pre zraniteľné domácnosti je jedným z cieľov, ktoré Komisia stanovila pre energetické spoločenstvá (pozri ***ilustráciu 2***). V súlade s RED II museli Komisia a členské štáty zabezpečiť, aby spoločenstvá zapojili občanov. Uprednostňovanie fyzických osôb ako členov pomáha zvyšovať akceptáciu projektov v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov zo strany verejnosti[19]. Podľa RED II sa takisto vyžaduje, aby členské štáty umožnili zraniteľným domácnostiam prístup do spoločenstiev. Analyzovali sme, či Komisia vydala právne ustanovenia alebo usmernenia na podporu zapojenia občanov a zraniteľných domácností a či členské štáty na tento účel zaviedli právne predpisy alebo podporné opatrenia.

59 Pôvodný legislatívny návrh Komisie[20] obsahoval minimálnu hranicu pre členstvo občanov v komunitách vyrábajúcich energiu z obnoviteľných zdrojov, ale táto požiadavka sa v konečnej smernici nezachovala. Podľa výkladového usmernenia Komisie sa členským štátom umožňuje zaviesť prísnejšie vnútroštátne definície – napríklad požiadavku, aby aspoň 51 % členov s hlasovacím právom boli fyzické osoby –, ale neprikazuje sa to. Smernica podporuje zapojenie zraniteľných domácností tým, že sa v nej vyžaduje, aby mali možnosť zapojiť sa do komunít vyrábajúcich energiu z obnoviteľných zdrojov. Komisia takisto poskytla členským štátom usmernenia[21] k zapojeniu zraniteľných domácností, ale zainteresované strany, s ktorými sme sa stretli v štyroch kontrolovaných členských štátoch, o nich nevedeli. Okrem toho neboli aktualizované s ohľadom na najnovší výskum[22], ktorý financovala EÚ, a vývoj politiky, napríklad zriadenie Sociálno-klimatického fondu EÚ.

60 Približne polovica energetických spoločenstiev, ktoré sa zapojili do našich cieľových skupín, má za členov občanov (pozri ***ilustráciu 9***). 40 % ponúka určitú podporu zraniteľným domácnostiam vrátane bezplatného prístupu k slnečnej energii, finančnej pomoci alebo poradenstva v oblasti úspor energie (pozri ***ilustráciu 10***).

---

[19] Napr. *Effects of trust and public participation on acceptability of renewable energy projects in the Netherlands and China*, ScienceDirect, 2019.

[20] Európska komisia, COM(2016) 767, 2016.

[21] Pozri napríklad: Európska komisia, pracovný dokument útvarov Komisie (SWD/2023/647): *EU guidance on energy poverty*, 2023.

[22] Pozri napríklad: *Territorial Analysis of Decentralised Energy Markets*, ESPON.

Ilustrácia 9 | Približne polovica konzultovaných energetických spoločenstiev má za členov občanov

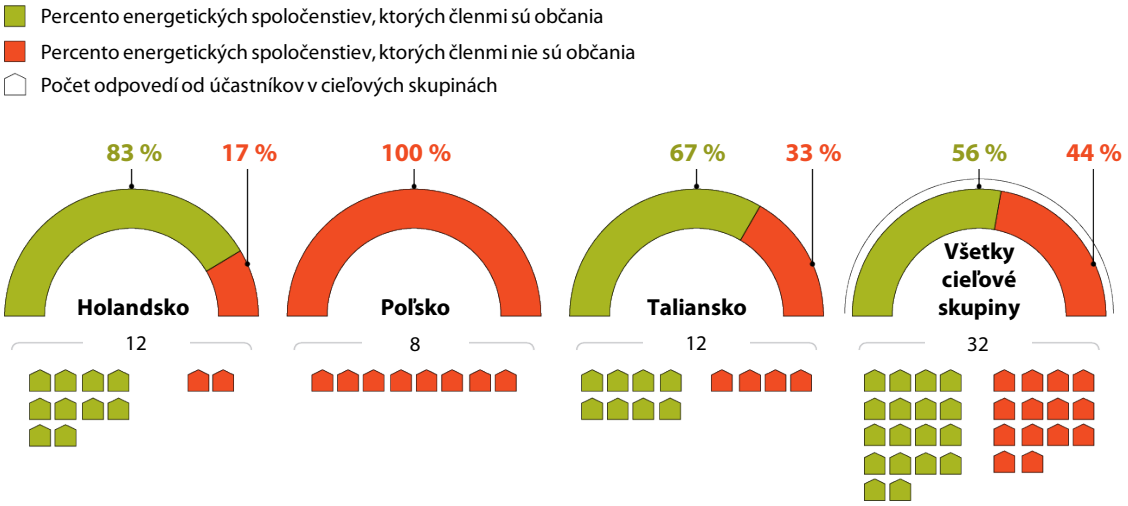

Zdroj: EDA na základe cieľových skupín.

Ilustrácia 10 | 60 % konzultovaných energetických spoločenstiev neponúka žiadne výhody pre zraniteľné domácnosti

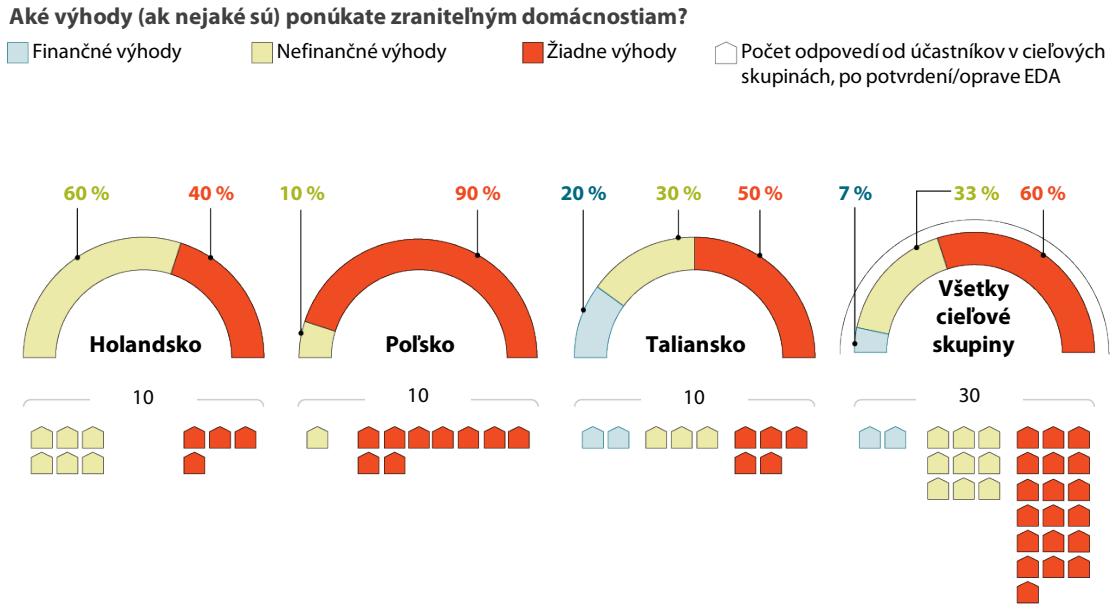

Zdroj: EDA na základe cieľových skupín a potvrdenia/opravy odpovedí prostredníctvom internetového prieskumu.

61 **Holandsko** nevyžaduje, aby energetické družstvá zahŕňali občanov alebo podporovali zraniteľné domácnosti. Ponúka však stimuly na zapojenie občanov: na dotačný program pre družstevnú výrobu energie (pozri bod *78*) sa vyžaduje minimálny počet účastníkov na projekt (jeden na 5 kW výrobnej kapacity) a aby všetci účastníci mali rovnaké hlasovacie práva. 83 % holandských spoločenstiev, ktoré sa zúčastnili v cieľových skupinách, malo za členov občanov a 60 % ponúkalo výhody zraniteľným domácnostiam.

62 **Poľsko** právne nevyžaduje prítomnosť občanov v energetických družstvách, klastroch alebo občianskych energetických spoločenstvách. Väčšinu energetických spoločenstiev v skutočnosti tvoria výlučne právnické osoby. V náhodnej vzorke 20 družstiev (z 94) boli občania členmi len v 10 %. V poľskom registri zverejnenom v auguste 2025 sa uvádza, že 127 družstiev má v priemere 3 – 4 členov na družstvo: tento nízky počet svedčí o prevahe inštitucionálnych subjektov nad občanmi. Vo výskume z roku 2024[23] sa takisto uviedlo, že zapojenie obyvateľov je príliš malé. Neexistuje žiadne osobitné ustanovenie týkajúce sa zapojenia zraniteľných domácností. Žiadne z poľských spoločenstiev, ktoré sa zúčastnili v cieľových skupinách, nemalo medzi svojimi členmi občanov a iba jedno ponúkalo zraniteľným domácnostiam nefinančné výhody.

63 **Taliansko** právne nevyžaduje prítomnosť občanov v energetických spoločenstvách a nevyžaduje od nich podporu zraniteľných domácností. S cieľom povzbudiť jednotlivcov, aby sa zapojili do spoločenstiev vyrábajúcich energiu z obnoviteľných zdrojov, Taliansko v máji rozšírilo oprávnenosť na plnú prémiovú tarifu za spoločne využívanú energiu zo zariadení financovaných z RRF aj na jednotlivcov. Dovtedy na ňu boli oprávnené len verejné a neziskové subjekty[24]. Dve tretiny **talianskych** spoločenstiev, s ktorými sme konzultovali prostredníctvom našich cieľových skupín, mali za členov občanov a polovica spoločenstiev poskytovala podporu zraniteľným domácnostiam. Identifikovali sme tiež dva regióny, v ktorých sa prostredníctvom mechanizmov Európskeho fondu regionálneho rozvoja stimuluje začlenenie zraniteľných domácností: jeden z nich prideľuje[25] dodatočné body projektovým návrhom, ktoré sa zaoberajú sociálnym začlenením, a ďalší[26] zvyšuje hodnoty grantov pre energetické spoločenstvá, ktoré zahŕňajú zraniteľné skupiny.

64 95 % členov jediného **rumunského** energetického spoločenstva sú občania. Neexistujú žiadne vnútroštátne právne predpisy, ktorá by podporovali začlenenie občanov. V novembri 2025 **Rumunsko** prijalo právne predpisy, podľa ktorých sa energetickým spoločenstvám umožňuje ponúkať zvýhodnené ceny zraniteľným a energeticky chudobným spotrebiteľom[27].

---

[23] D. Kostecka-Jurczyk, M. Struś, K. Marak, *The Role of Energy Cooperatives in Ensuring the Energy and Economic Security of Polish Municipalities*, 2024.

[24] *Decreto del Ministro dell'ambiente e della sicurezza energetica n° 127* zo 16. mája 2025, článok 1 ods. 1 písm. f) bod ii.

[25] Regione Lombardia, *Bando RELOAD CER*, 2025.

[26] Regione Lazio, *Avviso pubblico CER - Allegato al Decreto G17990*, 2024.

[27] Mimoriadne nariadenie vlády č. 59/2025 zo 7. novembra 2025.

65 V **Poľsku**, **Taliansku** a **Rumunsku** absencia ustanovení alebo stimulov na zabezpečenie minimálnej účasti občanov zvyšuje riziko, že podniky alebo obce môžu vytvárať komunity len, aby získali prístup k cieleným výhodám. Na toto riziko poukázali mimovládne organizácie ako REScoop.eu[28] a rumunský národný regulačný orgán[29]. Európsky hospodársky a sociálny výbor (EHSV) upozornil[30], že *„príliš veľa investícií sa vynakladá bez skutočnej miestnej účasti alebo spoločnej hodnoty, čím sa posilňuje model zhora nadol, s ktorým je spojené riziko odporu verejnosti“*. Odporúča prepojiť dotácie na energetiku s účasťou spoločenstiev a zabezpečiť, aby boli nájomníci a zraniteľní občania zapojení do energetických spoločenstiev.

66 Z našej analýzy vyplýva, že občania nie sú dostatočne zastúpení v **poľských** spoločenstvách, ale sú dobre zastúpení v **holandských**, **talianskych** a **rumunských** energetických spoločenstvách, hoci sa podľa právnych predpisov neukladá ich prítomnosť ako povinná. Pokiaľ ide o podporu zraniteľných domácností, iba **Rumunsko** zaviedlo osobitné právne predpisy a **Taliansko** poskytuje na tento účel stimuly. Hoci Komisia poskytla usmernenia k zapojeniu občanov, usmernenia k zapojeniu zraniteľných domácností neboli aktualizované a zainteresované strany, s ktorými sme sa stretli, o nich nevedeli.

Energetické spoločenstvá ako výrobcovia energie z obnoviteľných zdrojov čelia dlhým oneskoreniam pri pripájaní do siete

67 Hoci sa v práve EÚ nestanovujú konkrétne lehoty na pripojenie energetických spoločenstiev k sieti, RED II, nariadenie Rady (EÚ) 2022/2577 a smernica (EÚ) 2023/2413 „RED III“ obsahujú ustanovenia na urýchlenie pripojenia k sieti v rôznych kontextoch. Očakávali sme preto, že prevádzkovatelia distribučných sústav budú žiadosti energetických spoločenstiev o pripojenie k sieti vybavovať rovnako rýchlo ako žiadosti iných výrobcov energie z obnoviteľných zdrojov, aby stanovili a dodržiavali predvídateľné lehoty na udelenie prístupu k sieti.

68 Energetické družstvá, ktoré sa zapojili do našich cieľových skupín, uvádzali priemerný čas pripojenia takmer dva roky (pozri ***ilustráciu 11***).

---

[28] REScoop.eu, *Energy communities: building bridges for energy democracy*, máj 2024.

[29] ANRE a rumunská rada pre konkurencieschopnosť, *Final report on legislative barriers to connecting new renewable electricity capacities to the National Electricity System*, 2023, s. 75.

[30] Balík energetických opatrení pre občanov: zapojenie občanov, energetické spoločenstvá a výrobcovia-spotrebitelia, Európsky hospodársky a sociálny výbor, 2025, bod 4.6.

Ilustrácia 11 | Čas pripojenia konzultovaných energetických spoločenstiev do siete sa v jednotlivých krajinách značne líši, pričom najdlhšie meškanie je v Holandsku

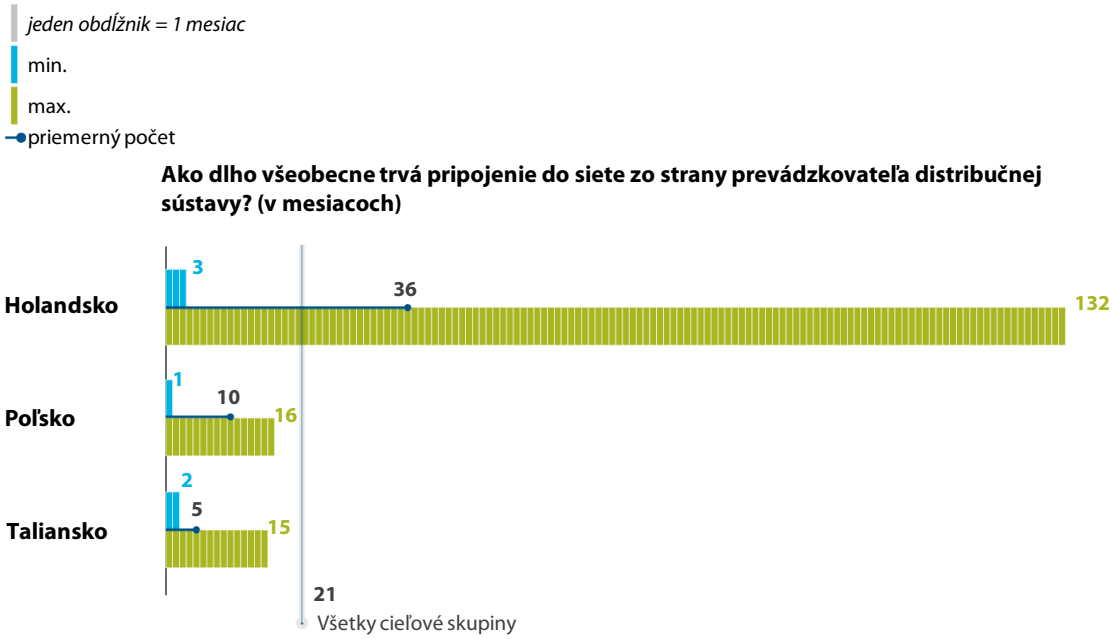

Zdroj: EDA na základe cieľových skupín.

69 Podľa **holandského** energetického práva sa zakazuje diskriminácia medzi kategóriami používateľov pri vybavovaní žiadostí o pripojenie do siete. V prípade prípojok s výkonom 50 kW alebo menej musí byť prístup umožnený do 84 dní, ak sa nevyžadujú výkopové práce, alebo do 126 dní v opačnom prípade. Na mape preťaženia siete, ktorú zostavil prevádzkovateľ distribučnej sústavy, však vidieť, že na väčšine územia krajiny (pozri ***ilustráciu 12***) preťaženie siete bráni včasnému pripojeniu k projektom v oblasti obnoviteľných zdrojov energie vrátane projektov navrhovaných energetickými spoločenstvami. V holandskom hodnotení prekážok 2024 sa pripomína, že *„pripojenie k elektrickej sieti zostáva stále problematické“*. Účastníci našej cieľovej skupiny potrebovali v priemere 1 000 dní (3 roky), aby sa pripojili. V takýchto prípadoch prevádzkovatelia distribučných sietí zaradia žiadateľov na čakací zoznam, kým sa preťaženie nevyrieši. Jeden prevádzkovateľ distribučnej sústavy uviedol, že priemerný čas pripojenia nových projektov v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov sa v rokoch 2020 až 2024 zvýšil z 210 na 280 dní (+33 %). Od roku 2024 čaká na pripojenie viac ako 4 GW kapacity obnoviteľných zdrojov[31] – dosť na to, aby bolo možné zásobovať elektrickou energiou tri milióny ľudí.

[31] ABN AMRO, *ESG Economist – Dutch grid delays cost up to EUR 376 million every year*, september 2024.

Ilustrácia 12 | Preťaženie siete v Holandsku

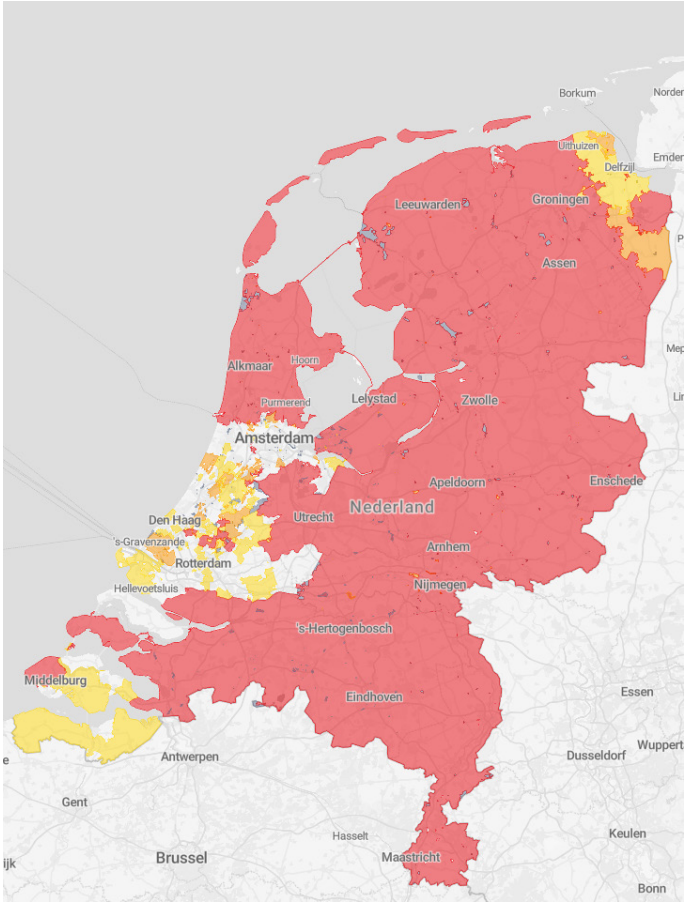

Zdroj: Partners in Energie, *Capaciteitskaart - Totaal afname*, prístup v júni 2025. © Netbeheer Nederland, © prevádzkované Esri Nederland, © MapTiler, © prispievatelia OpenStreetMap.

70 **Poľsko** označilo za hlavnú prekážku rozvoja družstiev oneskorenie alebo odmietnutie zo strany prevádzkovateľov distribučných sústav (pozri ***rámček 5***). Hoci sa na energetické družstvá s mikroinštaláciami (do 50 kW) vzťahuje prednostná lehota na pripojenie 30 dní, účastníci našej cieľovej skupiny potrebovali na pripojenie v priemere 300 dní (10 mesiacov).

71 **Taliansko** nestanovilo žiadne osobitné postupy ani priority pre energetické spoločenstvá, hoci prevádzkovatelia sietí musia uprednostniť žiadosti o pripojenie zariadení z obnoviteľných zdrojov a spracovať ich v konkrétnych lehotách – napríklad do 10 dní pre solárne zariadenia s výkonom do 200 kW. Priemerný čas pripojenia veľkého prevádzkovateľa distribučnej sústavy však v roku 2024 predstavoval 105 dní. Účastníci našej cieľovej skupiny uviedli, že priemerný časový rámec na pripojenie k sieti je 150 dní (5 mesiacov).

72 V **Rumunsku** neexistuje žiadny osobitný postup pre energetické spoločenstvá. V prípade kapacít nižších ako 400 kW majú prevádzkovatelia distribučných sústav 20 dní na pripojenie nových výrobcov-spotrebiteľov alebo existujúcich výrobcov-spotrebiteľov, ak nie sú potrebné žiadne dodatočné práce. V opačnom prípade majú na to až 62 dní.

73 Energetické spoločenstvá, s ktorými sme sa stretli, uviedli, že prevádzkovatelia distribučných sústav im môžu vypnúť pripojenie, keď výroba elektriny prekročí kapacitu siete. Napríklad v **Poľsku** bolo v prvej polovici roka 2025 celkovo obmedzených 600 GWh elektriny z obnoviteľných zdrojov[32] – o 34 % viac ako v rovnakom období v roku 2024. Agentúra pre spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky odhadla, že preťaženie bude v EÚ v roku 2023 stáť 4 mld. EUR. Spoločné výskumné centrum Komisie odhadlo, že v roku 2040 by mohlo byť z dôvodu preťaženia siete prerušených 111 až 310 TWh elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov v EÚ.

74 Výskumníci[33] tvrdia, že priblížením výroby energie k spotrebe môžu energetické spoločenstvá pomôcť zmierniť preťaženie siete[34], znížiť potrebu prepravy elektrickej energie na veľké vzdialenosti[35], a tak znížiť straty energie[36]. Komisia tiež zdôraznila, že samospotreba môže byť pre sieť prospešná[37]. Aby sa však tento prínos maximalizoval, vyrobená energia by sa mala spotrebovávať v rámci spoločenstva v reálnom čase (t. j. každú sekundu, keď sa vyrába)[38]. Zvyčajne to tak nie je: vzorce výroby energie v energetických spoločenstvách (napríklad výroba slnečnej energie dosahuje vrchol na poludnie a prestáva v noci) sa nezhodujú s typickými vzorcami spotreby (ktoré dosahujú vrchol skoro ráno a skoro večer).

---

[32] A. Vassileva, *Poland adds 637 MW of solar capacity in Q1*, Renewables Now, júl 2025.

[33] P. Ponnaganti, N. Andreadou, A. Purvins a M. Masera. *Flexibility provisions through local energy communities: A review*, Next Energy, zv. 1, vydanie 2, článok 100022, 2023.

[34] *Trading in smart energy communities: the more the merrier?*, CWI, február 2024.

[35] S. E. Berggren, E. Olausson, K. Tews, P. D. Lund, M. B. Blarke a kol., *Energy Communities*, Nordic Energy Research, 2023.

[36] I. Diahovchenko a L. Petrichenko, *Assessment of energy losses in power distribution systems with individual prosumers and energy communities*, The Journal of Engineering, 2023.

[37] *In focus:Energy communities to transform the EU's energy system*, Európska komisia, december 2022.

[38] Knirsch, F., Langthaler, O. a Engel, D., *Trust-less electricity consumption optimization in local energy communities*, Energy Informatics, 2019.

75 Prevádzkovatelia distribučných sústav, s ktorými sme sa stretli v **Holandsku** a **Poľsku**, zdôraznili, že by boli ochotní rýchlejšie pripojiť nové zdroje elektriny z obnoviteľných zdrojov do siete, ak by sa výroba energie spájala s reakciou na dopyt, presunom zaťaženia alebo uskladňovaním energie, pretože by to znížilo preťaženie siete. Výskumní pracovníci[39] a zainteresované strany[40] tiež zdôraznili potrebu kombinovať rozvoj aktív elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov s takýmito službami flexibility, najmä s uskladňovaním, aby sa každú sekundu vyrovnala ponuka a dopyt, znížilo preťaženie siete počas špičiek a zvýšila vlastná spotreba. Komisia tiež zdôraznila význam zmeny zaťaženia[41] a kombinácie strešných solárnych inštalácií s uskladňovaním energie[42]. Takisto začala prijímať opatrenia, napríklad v rámci revidovaných pravidiel EÚ v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov a svojho návrhu z roku 2025 o urýchlení postupov udeľovania povolení na podporu uskladňovania elektriny, ale nie osobitne pre energetické spoločenstvá. V **Poľsku** sme zistili, že klastre (ale nie družstvá ani občianske energetické spoločenstvá) by mali mať prospech zo znížených taríf za inštaláciu uskladňovania energie, keď Komisia prijme príslušné opatrenie. V ostatných kontrolovaných členských štátoch sme takéto stimuly nezistili. **Holandsko** uznalo, že *„v súčasnosti energetickým spoločenstvám chýbajú konkrétne finančné stimuly na zosúladenie ponuky a dopytu a na optimalizáciu systému, čo by mohlo potenciálne zhoršiť preťaženie siete“*[43].

76 Celkovo sme nezistili žiadne dôkazy o diskriminácii energetických spoločenstiev pri vybavovaní ich žiadostí o pripojenie do siete. Oneskorenia a odmietnutia pripojenia do siete z dôvodu preťaženia siete však spomaľujú rozvoj energetických spoločenstiev v **Holandsku** a **Poľsku**. Podľa výskumu, prevádzkovateľov distribučných sústav a Komisie je jedným zo spôsobov, ako urýchliť tieto prepojenia, poskytovanie služieb flexibility energetickými spoločenstvami.

---

[39] P. Ponnaganti, N. Andreadou, A. Purvins a M. Masera, *Flexibility provisions through local energy communities*: *A review*, Nexus Energy, zv. 1, článok 100022, 2023.

[40] REScoop.eu, *Response to the Commission’s call for evidence on the Citizens Energy Package*, september 2025, s. 5 a s. 32 – 34.

[41] *In focus:Energy communities to transform the EU’s energy system*, Európska komisia, december 2022.

[42] Európska komisia, Stratégia EÚ v oblasti slnečnej energie, 2022.

[43] List ministra klímy a zeleného rastu predsedovi Snemovne reprezentantov generálnych štátov (parlamentu), *The role of energy communities in the energy system*, september 2025.

Finančné stimuly pre energetické spoločenstvá umožňujú návratnosť v súlade s ambíciami stratégie EÚ v oblasti slnečnej energie

77 Nedostatok predvídateľného a dostupného financovania bol uznaný ako hlavná prekážka pre energetické spoločenstvá, najmä v počiatočných fázach vývoja projektu. V stratégii EÚ v oblasti slnečnej energie sa uvádza, že členské štáty by mali vytvoriť spoľahlivé rámce podpory pre systémy strešných solárnych inštalácií – typický zdroj energie pre spoločenstvá – založené na predvídateľnej dobe návratnosti kratšej ako 10 rokov. V súlade so smernicou RED II a smernicou IMED by sa na energetické spoločenstvá mali vzťahovať aj „sieťové poplatky, ktoré odrážajú náklady“, to znamená, že by nemali znášať poplatky za náklady, ktoré nespôsobili, ani by nemali dostávať výnimky, ktoré by nespravodlivo prenášali finančné bremeno na iných používateľov siete bez prístupu k vlastnej spotrebe.

78 Analyzovali sme, či finančné stimuly pre energetické spoločenstvá v kontrolovaných členských štátoch umožňujú primeranú dobu návratnosti. V ***tabuľke 1*** sú zhrnuté finančné stimuly pre energetické spoločenstvá v členských štátoch, ktoré sme navštívili.

Tabuľka 1 | Prehľad finančných stimulov špecifických pre energetické spoločenstvá

Členský štát	Oslobodenie od sieťových poplatkov	Podporné programy
Holandsko	Nevzťahuje sa	• Revolvingové rozvojové fondy • Výkupná prémia za dodávku vyrobenej energie
Poľsko	• Družstvá: oslobodenie od poplatkov za energiu z obnoviteľných zdrojov, kapacitu, kombinovanú výrobu a distribúciu • Klastre: oslobodenie od poplatkov za energiu z obnoviteľných zdrojov a kombinovanú výrobu, zníženie poplatku za distribučné služby • Občianske energetické spoločenstvá: Nevzťahuje sa	• Družstvá a klastre: Podpora Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti na infraštruktúru energie z obnoviteľných zdrojov • Družstvá: Čisté meranie • Občianske energetické spoločenstvá: Nevzťahuje sa
Taliansko	Variabilná zložka prenosovej tarify sa uhrádza za elektrinu spoločne využívanú v rámci spoločenstva	• Výkupná prémia za dodávku spoločne využívanej energie • Podpora Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti na infraštruktúru energie z obnoviteľných zdrojov
Rumunsko	Nevzťahuje sa	Nevzťahuje sa

Zdroj: EDA.

79 **Holandsko** neponúka oslobodenie od sieťových poplatkov, ale existujú dva typy podporných schém, ktoré sú špecifické pre energetické družstvá:

- revolvingový rozvojový fond, ktorý poskytuje pôžičky energetickým družstvám na počiatočné náklady na veterné a solárne projekty (pozri ***rámček 7***),
- dotačný program pre družstevnú výrobu energie, ktorý predstavuje každoročne vypočítanú výkupnú prémiu, ktorej cieľom je zabezpečiť ziskovosť energetických družstiev.

Rámček 7

Fond pre rozvoj energie z obnoviteľných zdrojov v Holandsku

Družstvá môžu požiadať o bezúročné pôžičky (10 000 až 300 000 EUR v závislosti od fázy projektu; až do výšky 80 % nákladov na rozvoj veterných a solárnych projektov), ktoré sú určené na vedenie projektu, štúdie uskutočniteľnosti, žiadosti o povolenie a iné prípravné výdavky. Samotné družstvo prispieva 20 % v hotovosti alebo dobrovoľníckymi hodinami.

Pôžičky sú pre družstvá bezrizikové: ak sa projekt zruší, pôžička sa odpustí, ale ak sa projekt finančne uzavrie, družstvo pôžičku splatí z odvodov, čím sa zabezpečí sebestačnosť fondu. Tento mechanizmus posilňuje miestne iniciatívy spolupráce v počiatočnom štádiu, keď sú projekty spojené s najväčším rizikom.

Komisia[44], REScoop.eu[45], EHSV[46] a ďalšie mimovládne organizácie[47] považujú tento fond za osvedčený postup. Podľa REScoop.eu[48] každé 1 euro verejných investícií prináša 40 eur súkromných investícií.

Zdroj: ECA na základe Energie Samen, *Voorwaarden Ontwikkelfonds Opwek voor aanvragers en projecten*, jún 2024.

80 Analyzovali sme doby návratnosti šiestich projektov vo vlastníctve družstiev. Toto obdobie sa pohybovalo v rozmedzí od 6 do 12 rokov, čo je zväčša obdobie odporúčané v stratégii EÚ v oblasti slnečnej energie pre strešné solárne inštalácie (pozri ***ilustráciu 13***). Odchýlka odráža zmeny cien energie a ročne vypočítanú výkupnú prémiu.

---

[44] Európska komisia, *Looking at energy communities through a local authority lens: perceptions, experiences and needs*, 2024. Európska komisia, *A roadmap to developing a policy and legal framework that enables the development of energy communities*.

[45] REScoop.eu, *Leveraging European Public Funds to Support Energy Communities*.

[46] Balík energetických opatrení pre občanov: zapojenie občanov, energetické spoločenstvá a výrobcovia-spotrebitelia, Európsky hospodársky a sociálny výbor, 2025, bod 1.3.

[47] J. Arnould and D. Quiroz, Priatelia Zeme, *Energy communities in the EU:Opportunities and barriers to financing*, október 2022.

[48] REScoop.eu, *Response to the Commission's call for evidence on the Citizens Energy Package*, september 2025, s. 27.

Ilustrácia 13 | Doba návratnosti je v súlade s očakávaniami stratégie pre slnečnú energiu, ale líši sa v závislosti od cien energie a výpočtu výkupnej prémie

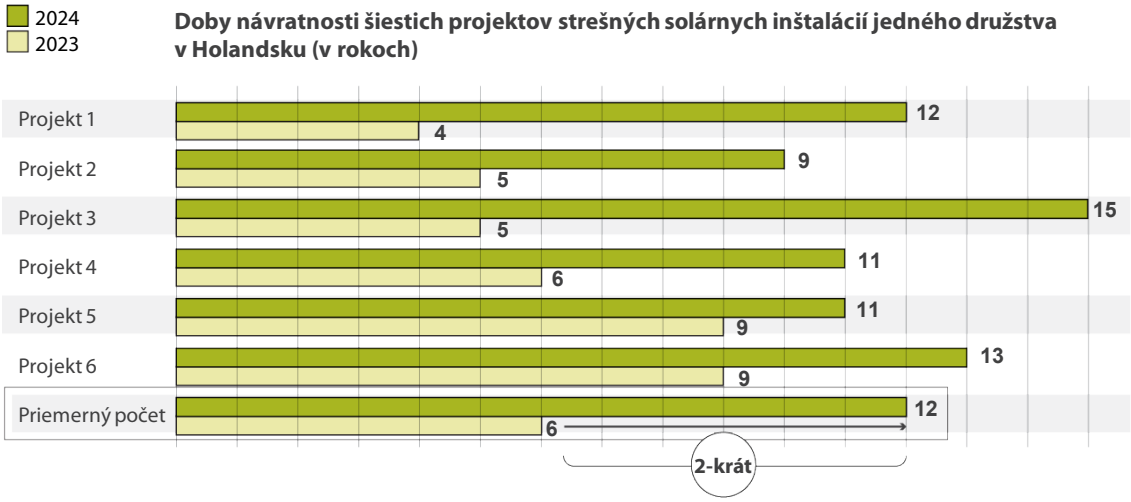

Zdroj: EDA na základe finančných výkazov energetického družstva na roky 2023 a 2024.

81 Energetické družstvá v **Poľsku**využívajú oslobodenie od sieťových poplatkov, konkrétne od poplatkov za energiu z obnoviteľných zdrojov, kapacitu, kombinovanú výrobu a distribúciu. Klastre sú oslobodené od poplatkov za energiu z obnoviteľných zdrojov a kombinovanú výrobu a môžu znížiť svoju distribučnú tarifu (stále podlieha schváleniu Komisie o štátnej pomoci). Okrem toho môžu energetické družstvá aj klastre získať podporu Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti na infraštruktúru energie z obnoviteľných zdrojov (až do výšky 91 – 95 % nákladov) a družstvá môžu využívať aj čisté meranie: za každú kilowatthodinu dodanú do siete môžu členovia odoberať 0,6 kWh bezplatne počas 12 mesiacov. Podľa výskumu[49] by poľské energetické družstvá mohli prostredníctvom týchto mechanizmov teoreticky dosiahnuť dobu návratnosti 2,5 až 3 roky – čo je v súlade s našou analýzou družstva aj klastra, ktoré plánujú návratnosť svojich investícií do troch rokov. Občianske energetické spoločenstvá nevyužívajú žiadnu výnimku ani systém podpory.

[49] J. Jasinski, M. Kozakiewicz, M. Sołtysik, *Analysis of the Economic Soundness and Viability of Migrating from Net Billing to Net Metering Using Energy Cooperatives*, Energies, zv. 17, č. 6, 2024.

82 V **Taliansku** sú spoločenstvá oslobodené od sieťových poplatkov, pretože variabilná časť prenosovej tarify sa uhrádza za elektrinu spoločne využívanú v rámci spoločenstva. Okrem toho ponúka dva hlavné stimuly pre komunity vyrábajúce energiu z obnoviteľných zdrojov: výkupnú prémiu za energiu spoločne využívanú v rámci spoločenstva (vypočítanú na hodinovom základe), ktorá sa vypláca počas 20 rokov vo výške približne 0,10 EUR za kWh, a kapitálový grant pokrývajúci až 40 % oprávnených investičných nákladov, ktorý sa financuje prostredníctvom Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. V rôznych prípadových štúdiách sa uvádzajú doby návratnosti 5 až 14 rokov (pozri ***rámček 8***). Talianske orgány odhadli dobu návratnosti piatich teoretických projektov na 11 až 13 rokov, aby odôvodnili intenzitu štátnej pomoci.

Rámček 8

Príklady doby návratnosti pre talianske komunity vyrábajúce energiu z obnoviteľných zdrojov

Z analýzy ekonomickej uskutočniteľnosti komunity vyrábajúcej energiu z obnoviteľných zdrojov v obci Tirano (Lombardsko), ktorá je vybavená zariadením na kombinovanú výrobu na biomasu, mini vodnou elektrárňou a fotovoltickým systémom, vyplynulo, že doba návratnosti je približne 5 rokov[50].

V štúdii uskutočniteľnosti kalábrijskej komunity vyrábajúcej energiu z obnoviteľných zdrojov s výrobou a uskladňovaním energie sa zistilo, že doba návratnosti sa pohybuje od 6 do 8 rokov[51].

Komunita vyrábajúca energiu z obnoviteľných zdrojov s výkonom 2 MWp pod vedením obce Assisi (Umbria) vypočítala dobu návratnosti približne 8 až 14 rokov[52].

83 **Rumunsko** neponúka výnimky zo sieťových poplatkov a energetické spoločenstvá nemajú nárok na žiadne programy ani dotácie. Zainteresované strany, s ktorými sme sa stretli, a nedávna správa mimovládnej organizácie to zdôraznili ako hlavnú výzvu.

---

[50] F. Ceglia, E. Marrasso, C. Roselli a M. Sasso, *Biomass-based renewable energy community: economic analysis of a real case study*, Energies, zv. 15, č. 15, 2022.

[51] D. Cirone, R. Bruno, P. Bevilacqua, S. Perrella and N. Arcuri, *Techno-Economic Analysis of an Energy Community Based on PV and Electric Storage Systems in a Small Mountain Locality of South Italy: A Case Study*, Sustainability, zv. 14, č. 21, 2022.

[52] E. Moretti, E. Stamponi, *The Renewable Energy Communities in Italy and the Role of Public Administrations: The Experience of the Municipality of Assisi between Challenges and Opportunities*, Sustainability, zv. 15, č. 15, 2023.

84 Vo všetkých štyroch kontrolovaných krajinách sa sieťové poplatky platia v pomere k spotrebe elektriny od tradičných dodávateľov. Keď členovia spoločenstva spotrebúvajú elektrinu, ktorú vyrobili alebo ktorú spoločne využívajú ostatní členovia v **Taliansku**, neplatia všetky príslušné sieťové poplatky, čím sa znižuje ich finančný príspevok na údržbu a rozvoj siete. Zostávajú však pripojení k sieti, aby pokryli obdobia, keď je vlastná výroba nedostatočná alebo nedostupná – tento model je spoločný pre všetky typy výrobcov-spotrebiteľov. To znamená, že s rozširovaním energetických spoločenstiev a vlastnej spotreby znášajú väčšiu časť sieťových nákladov spotrebitelia, ktorí nie sú súčasťou takýchto spoločenstiev a nemajú prístup k výrobným prostriedkom – zvyčajne menej majetné domácnosti[53]. Žiadny z kontrolovaných členských štátov formálne neposudzoval, ako znížené poplatky, vlastná spotreba a spoločné využívanie energie ovplyvňujú ostatných spotrebiteľov.

85 Vzhľadom na vysoký počet výrobcov-spotrebiteľov a energetických družstiev v **Holandsku** a zavedenie spoločného využívania energie od januára 2025 sa holandský národný regulačný orgán obáva tohto rizika. Jedným z riešení by mohlo byť navrhnutie pevných – namiesto pomerných – sieťových poplatkov, pretože umožňujú spravodlivejšie rozdelenie záťaže. Ďalším možným riešením by mohlo byť stanovenie ceny podľa času spotreby – dynamická tarifná štruktúra, v ktorej sa cena elektriny mení v závislosti od dennej doby.

86 Celkovo z nášho hodnotenia vyplýva, že verejná podpora v **Holandsku**, **Poľsku** a **Taliansku** umožňuje doby návratnosti v súlade s očakávaniami Komisie. V **Holandsku**je revolvingový fond účinným spôsobom využívania verejných prostriedkov. Energetickým družstvám pomáha pokryť počiatočné náklady na veterné a solárne projekty v počiatočných fázach vývoja, ktoré sú častou prekážkou. V **Rumunsku**absencia dotácií brzdí vznik energetických spoločenstiev. Dospeli sme tiež k záveru, že členské štáty formálne neposúdili, ako zníženie sieťových poplatkov ovplyvnilo ostatných spotrebiteľov.

---

[53] M. Van Steenberghe, A. D'hulster, J. Weytjens, M. Ovaere, and K. Schoors, *Tracking Demographic and Financial Trends in Renewable Energy Cooperative Membership in Belgium Using Survey and Bank Transaction Data*, č. 1093 (2025); G. Koukoufikis, H. Schockaert, D. Paci, F. Filippidou, A. Caramizaru et al., *Energy Communities and Energy Poverty*, JRC Science for Policy Report, EUR 31751 EN (Luxemburg: Úrad pre publikácie Európskej únie, 2023); Európska environmentálna agentúra, *Energy prosumers in Europe:Citizen participation in the energy transition*, správa EEA č. 01/2022 (Luxemburg: Úrad pre publikácie Európskej únie, 2022

Túto správu prijala komora I, ktorej predsedá Joëlle Elvinger, členka Dvora audítorov, v Luxemburgu na svojom zasadnutí dňa 11. februára 2026.

Za Dvor audítorov

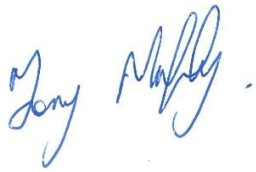

Tony Murphy
predseda

Prílohy

Príloha I – O tomto audite

Energetické spoločenstvá

01 Energetické spoločenstvá sú právnické osoby, ktoré umožňujú občanom, malým podnikom a miestnym orgánom vyrábať, spravovať, spoločne využívať a spotrebúvať vlastnú energiu. Podľa Komisie by mohli priniesť niekoľko výhod:

- prispieť k dosiahnutiu **cieľa EÚ v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov** prilákaním ďalších súkromných investícií do budovania decentralizovaných zariadení na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov,
- zvýšiť **účasť občanov** – vrátane tých, ktorí si nemôžu vybudovať vlastné zdroje na výrobu energie (napr. nájomníci, rodiny s nízkymi príjmami a obyvatelia bytov) –, na miestnej energetickej transformácii. To môže uľahčiť **prijatie** miestnych projektov v oblasti obnoviteľných zdrojov energie **verejnosťou**,
- znížiť **energetickú chudobu**, keďže vyrobenú energiu možno predávať do siete alebo sa o ňu deliť s členmi spoločenstiev, čím sa zabezpečia stabilnejšie ceny elektrickej energie a znížia sa účty pre členov vrátane **zraniteľných domácností**.

Financovanie, úlohy a oblasti zodpovednosti

02 Ako príjemcovia opatrení v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov sú energetické spoločenstvá oprávnené na čerpanie prostriedkov z viacerých fondov EÚ, ako je Európsky fond regionálneho rozvoja a Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti. Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti zahŕňa najmä opatrenia s odhadovanými nákladmi vo výške **5,2 mld. EUR** zamerané na priamu alebo nepriamu podporu energetických spoločenstiev (napr. prostredníctvom opatrení týkajúcich sa energie z obnoviteľných zdrojov), pričom tieto prostriedky sa majú vyplatiť do decembra 2026. Energetické spoločenstvá môžu tieto prostriedky použiť napríklad na inštaláciu solárnych panelov alebo výstavbu veterných mlynov.

03 Úlohy a oblasti zodpovednosti Komisie a členských štátov sú zhrnuté v *ilustrácii 1*.

Ilustrácia 1 | Úlohy a oblasti zodpovednosti

Komisia zodpovedá za tieto oblasti:

- Navrhovanie a prerokovávanie právnych predpisov EÚ, posudzovanie transpozície týchto právnych predpisov a v prípade potreby začatie postupov v prípade nesplnenia povinnosti
- Posudzovanie NECP a v prípade potreby vydávanie odporúčaní
- Poskytovanie finančných prostriedkov EÚ a monitorovanie výdavkov
- Poskytovanie usmernení členským štátom
- Monitorovanie pokroku pri dosahovaní cieľa stratégie EÚ v oblasti slnečnej energie týkajúceho sa energetických spoločenstiev

Členské štáty majú:

- Transponovať právne predpisy EÚ a najmä vytvoriť podmienky na podporu a uľahčenie rozvoja energetických spoločenstiev
- Predložiť NECP, v ktorom môžu stanoviť ciele pre energetické spoločenstvá
- Poskytovať poradenstvo a usmernenia energetickým spoločenstvám
- Poskytovať budovanie kapacít pre verejné orgány
- Formálne posúdiť prekážky a potenciál rozvoja komunít vyrábajúcich energiu z obnoviteľných zdrojov

Zdroj: EDA.

Rozsah auditu a audítorský prístup

04 Cieľom nášho auditu bolo posúdiť, či Komisia a členské štáty **účinne zapájajú energetické spoločenstvá** do plnenia cieľa EÚ stanoveného v stratégii EÚ v oblasti slnečnej energie a dosahujú očakávané prínosy. Na tento účel sme preskúmali, či:

- Komisia stanovila **ciele EÚ** SMART, ktoré schválili členské štáty a ktoré sú primerane monitorované a na dobrej ceste k ich dosiahnutiu,
- Komisia a členské štáty vytvorili **správne podmienky** na to, aby energetické spoločenstvá prosperovali.

05 Audit sa týkal Komisie a štyroch členských štátov v období od decembra 2020 do júla 2025, ktoré nasleduje po termínoch transpozície príslušných smerníc: smernice (EÚ) 2019/944 o vnútornom trhu s elektrinou a smernice (EÚ) 2018/2001 o využívaní energie z obnoviteľných zdrojov. Audit sme zamerali na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov, pre ktorú EÚ stanovila politický cieľ, a nie na iné energetické služby (ako je energetická účinnosť). Naša metodika auditu je v súlade s medzinárodnými audítorskými štandardmi vydanými Medzinárodnou organizáciou najvyšších kontrolných inštitúcií (INTOSAI).

06 Na ***ilustrácii 2*** je zobrazené, ako sme získali dôkazy pre naše pripomienky. Prostredníctvom cieľových skupín a návštev na mieste sme konzultovali s 2 %, 20 %, 13 % a 100 % spoločenstiev v **Holandsku**, **Poľsku**, **Taliansku** a **Rumunsku** (pozri ***tabuľku 1***). Federácia energetických spoločenstiev EÚ a vnútroštátne mimovládne organizácie zastupujúce energetické spoločenstvá poskytli ďalšie príspevky.

Ilustrácia 2 | Prístup k auditu

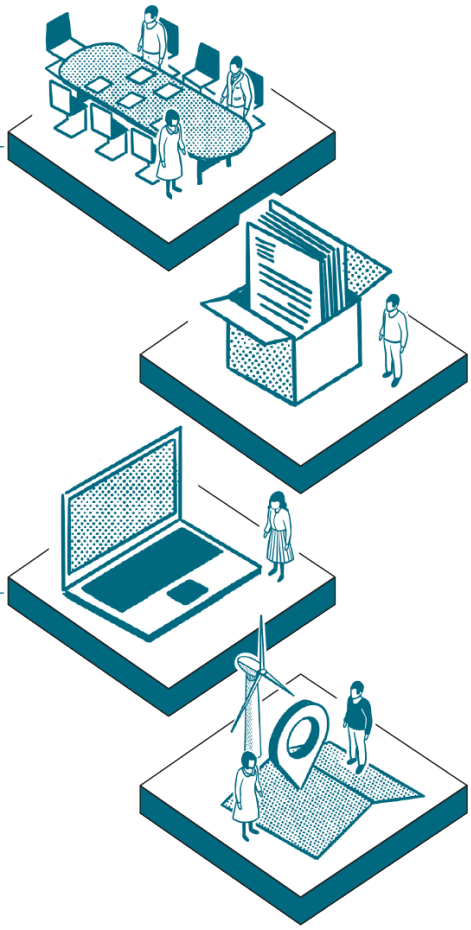

Stretnutia s:

- Vnútroštátnymi orgánmi (ministerstvá energetiky, prevádzkovatelia distribučných sústav, národné regulačné orgány)
- MVO
- Komisia (GR ENER, GR CLIMA)

Administratívna kontrola dokumentov z/od:

- Členských štátov
- Komisie
- Verejných zdrojov (napr. výskumné dokumenty a obchodné registre)

Online cieľové skupiny

- Jedna alebo dve cieľové skupiny na členský štát* približne s 10 energetickými spoločenstvami, MVO, odborníkmi
- Použitie online prieskumného nástroja na kvantifikáciu niektorých odpovedí

Návšteva príjemcov a projektov

- Dve-tri návštevy členských štátov zaradených do vzorky
- Zhromažďovanie podrobných údajov o skutočných projektoch
- Zhromažďovanie spätnej väzby o problémoch, ktorým čelia spoločenstvá

** Okrem Rumunska, kde je len jedno energetické spoločenstvo, ktorú sme navštívili na mieste.*

Zdroj: EDA.

Tabuľka 1 | Reprezentatívnosť cieľových skupín a návštev na mieste

Členský štát	Počet energetických spoločenstiev k januáru 2025	Účastníci cieľových skupín	Spoločenstvá navštívené na mieste	Reprezentatívnosť vzorky EDA
Holandsko*	702	14	2	2 %
Poľsko	61	10	2	20 %
Taliansko	121	12	4	13 %
Rumunsko	1	0	1	100 %

* údaje za rok 2024; údaje za rok 2025 nie sú k dispozícii.
** Počet právnych subjektov, nie počet konfigurácií.

Zdroj: EDA.

07 Na audit sme vybrali štyri členské štáty na základe ich reprezentatívnosti, pokiaľ ide o situáciu v EÚ (pozri ***ilustráciu 3***).

Ilustrácia 3 | Prečo boli vybrané dané členské štáty

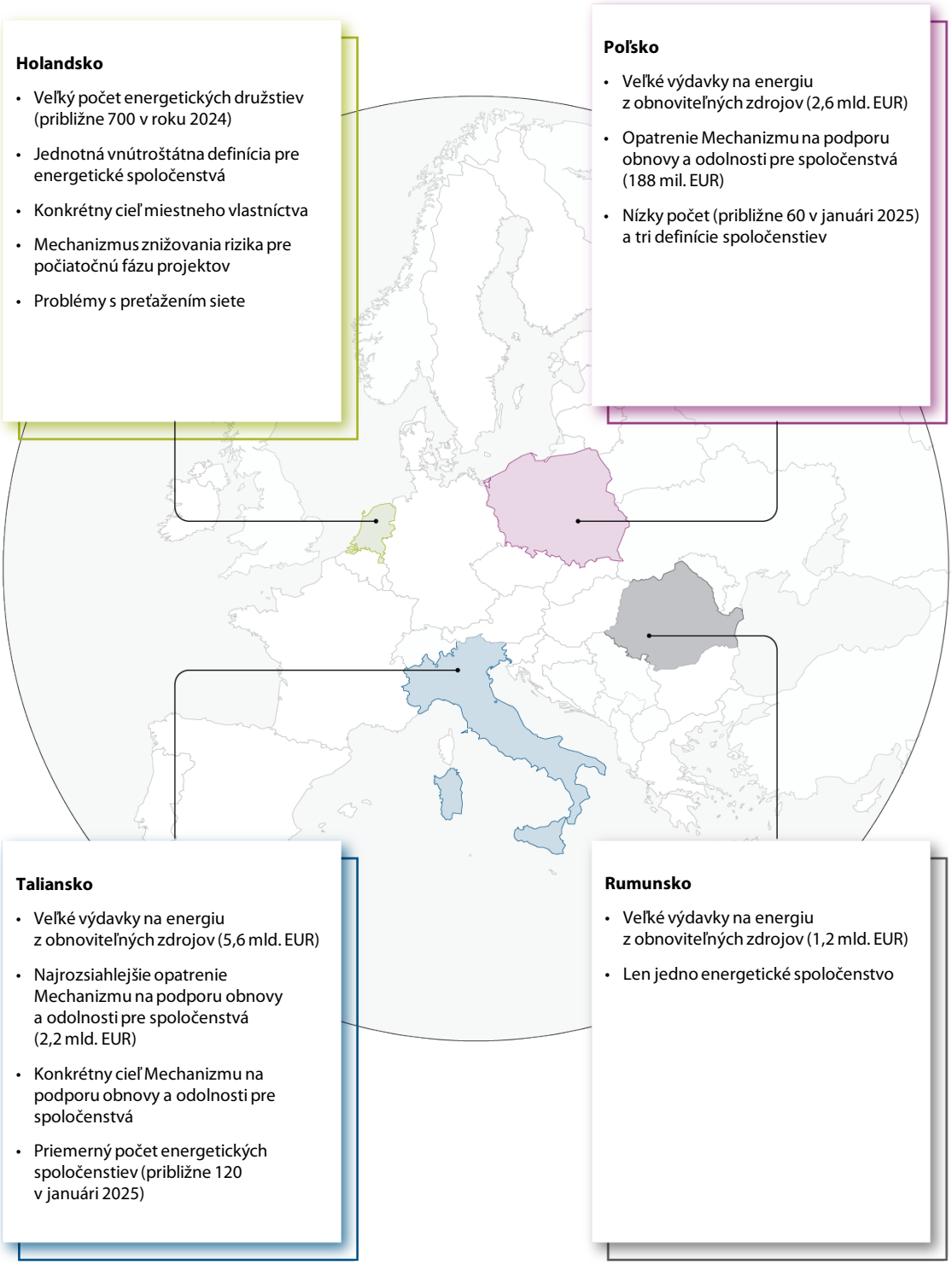

Zdroj: EDA.

Príloha II – Navštívené energetické spoločenstvá

Členský štát	Názov	Počet členov	Infraštruktúra energie z obnoviteľných zdrojov	Výrobná kapacita (kWp)	Výroba energie v roku 2024 (MWh)
Holandsko	Kennemer Kracht	315	Strešné solárne inštalácie	661	479
Holandsko	Vrijstad Energie/Vrijstad Windwinning	375	Strešné solárne inštalácie a parky, veterné mlyny	7 351	11 001
Poľsko	Słoneczna Żywiecczyzna	10	Strešné solárne inštalácie, geotermálna energia	20 000	23 284
Poľsko	Klaster Energii Powiatu Bielskiego	12	Strešné solárne inštalácie	975	976
Taliansko	La Buona Fonte	25	Strešné solárne inštalácie	19	20
Taliansko	Comunità energetica rinnovabile Antrodoco	49	Strešné solárne inštalácie	60	0
Taliansko	Comunità energetica rinnovabile diocesi Treviso	340	Strešné solárne inštalácie	1 900	1 430
Rumunsko	Cooperativa de Energie	949	Žiadne od apríla 2025	0	0

Príloha III – Odpovede členských štátov na odporúčania

Odporúčanie	Členský štát	Odpoveď
Odporúčanie 4 **Podať správu o posúdení prekážok a potenciálu rozvoja komunít vyrábajúcich energiu z obnoviteľných zdrojov** Talianske ministerstvo životného prostredia a energetickej bezpečnosti a rumunské ministerstvo energetiky by mali **posúdiť existujúce prekážky a potenciál rozvoja komunít vyrábajúcich energiu z obnoviteľných zdrojov a podať o nich správu**. **Cieľový dátum vykonania: júl 2027**	Taliansko	**Prijaté**
	Rumunsko	**Prijaté**
Odporúčanie 5 písm. b) **Podporovať úlohu občanov a zraniteľných domácností** Poľské ministerstvo klímy a životného prostredia, talianske ministerstvo životného prostredia a energetickej bezpečnosti a rumunské ministerstvo energetiky by mali navrhnúť ustanovenia na **podporu úlohy občanov** v energetických spoločenstvách. **Cieľový dátum vykonania: december 2026**	Poľsko	**Prijaté**
	Taliansko	**Prijaté**
	Rumunsko	**Prijaté**
Odporúčanie 6 písm. b) **Podporovať uskladňovanie energie** Holandské ministerstvo klímy a zeleného rastu a poľské ministerstvo klímy a životného prostredia by mali **poskytovať stimuly pre energetické spoločenstvá na rozvoj uskladňovania energie** (samostatne alebo v kombinácii s výrobou energie z obnoviteľných zdrojov) alebo iných **služieb flexibility** s cieľom pomôcť znížiť preťaženie siete. **Cieľový dátum vykonania: júl 2027**	Holandsko	**Prijaté**
	Poľsko	**Prijaté**

Skratky

Skratka	Vymedzenie/vysvetlenie
EHSV	Európsky hospodársky a sociálny výbor
Eurostat	Štatistický úrad Európskej únie
GR CLIMA	Generálne riaditeľstvo pre oblasť klímy (Európska komisia)
GR ENER	Generálne riaditeľstvo pre energetiku (Európska komisia)
HIER	Holandská nadácia na podporu energetických družstiev
IMED	Smernica o vnútornom trhu s elektrinou
kW/kWh/kWp/MW/MWh/MWp/GW/TWh	Rôzne jednotky výkonu a energie: kilowatt, kilowatthodina, kilowatt špička, megawatt, megawatthodina, megawatt špička, gigawatt, terawatthodina
NECP	Národný energetický a klimatický plán (*National Energy and Climate Plan*)
PDS	Prevádzkovateľ distribučnej sústavy
RED II	Smernica o energii z obnoviteľných zdrojov (*Renewable Energy Directive*)
RRF	Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (*Recovery and Resilience Facility*)
SMART	Konkrétne, merateľné, dosiahnuteľné, realistické a časovo ohraničené

Glosár

Pojem	Vymedzenie/vysvetlenie
Doba návratnosti	Čas potrebný na to, aby sa splatili počiatočné náklady na investíciu vytvorením úspor alebo príjmov.
Energetická chudoba	Situácia, keď domácnosť nemá prístup k základným energetickým službám, ktoré sú nevyhnutné pre dôstojnú životnú úroveň a zdravie, z dôvodu nedostatočného príjmu, vysokých nákladov na energiu a/alebo nízkej energetickej účinnosti.
Európsky fond regionálneho rozvoja	Fond EÚ určený na posilňovanie hospodárskej a sociálnej súdržnosti v EÚ financovaním investícií na zníženie nerovnováh medzi regiónmi.
Európsky hospodársky a sociálny výbor	Poradný orgán EÚ, ktorý pôsobí ako fórum pre organizácie občianskej spoločnosti.
Formálna výzva	Písomné oznámenie Komisie členskému štátu EÚ ako prvá fáza postupu v prípade nesplnenia povinnosti.
Jednotné kontaktné miesto	V kontexte tejto správy ide o jednotné kontaktné miesto pre energetické spoločenstvá, ktoré poskytuje poradenstvo a rieši administratívne záležitosti.
Kontrola transpozície	Posúdenie zlučiteľnosti vnútroštátnych vykonávacích opatrení s ustanoveniami smernice.
LIFE	Finančný nástroj na podporu vykonávania politiky EÚ v oblasti životného prostredia a klímy prostredníctvom spolufinancovania projektov v členských štátoch.
Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti	Mechanizmus finančnej podpory EÚ na zmiernenie hospodárskeho a sociálneho vplyvu pandémie COVID-19, stimuláciu obnovy a riešenie výziev spojených so zelenou a digitálnou transformáciou.
Národný energetický a klimatický plán	Desaťročný dokument, v ktorom sa uvádzajú politiky a opatrenia členských štátov na splnenie cieľov EÚ v oblasti klímy.
Národný regulačný orgán	V kontexte tejto správy ide o nezávislý verejný orgán, ktorý dohliada na trh s elektrickou energiou členského štátu, zabezpečuje efektívne fungovanie jeho elektrizačnej sústavy, chráni záujmy spotrebiteľov a zabraňuje diskriminácii a monitoruje dodržiavanie pravidiel EÚ v oblasti energetiky.
Odôvodnené stanovisko	Formálna žiadosť adresovaná členskému štátu o dodržiavanie právnych predpisov EÚ, ktorú Komisia zaslala ako druhú časť konania o porušení povinnosti, ak táto krajina naďalej porušuje svoje povinnosti napriek tomu, že dostala formálnu výzvu.
Postup v prípade nesplnenia povinnosti	Postup, ktorým Komisia podniká v rôznych fázach kroky proti členskému štátu EÚ, ktorý si neplní povinnosti stanovené v právnych predpisoch EÚ.
Posúdenie vplyvu	Analýza pravdepodobných (*ex ante*) alebo skutočných (*ex post*) účinkov iniciatívy alebo iného opatrenia politiky.

Preťaženie siete	Situácia, keď nie je dostatočná kapacita na prenos všetkej dostupnej energie z jedného bodu siete do druhého.
Prevádzkovateľ distribučnej sústavy	Orgán zodpovedný za prevádzku, rozvoj a údržbu distribučnej sústavy v danej oblasti.
Riadenie odberu	Úprava spotreby elektrickej energie koncovými odberateľmi (napr. uskladnením elektrickej energie alebo odložením spotreby) v reakcii na trhové signály.
Služby flexibility	Opatrenia, ktoré pomáhajú predchádzať preťaženiu elektrizačnej sústavy udržiavaním rovnováhy medzi ponukou a dopytom.
Spoločné využívanie energie	Rozdeľovanie elektriny vyrobenej v rámci energetického spoločenstva medzi jej členov.
Transpozícia	Začlenenie ustanovení smernice EÚ do vnútroštátneho práva.
Výkupná prémia (*Feed-in premium*)	Nástroj politiky, z ktorého sa výrobcom elektriny vypláca prémia navyše k trhovej cene.
Výrobca-spotrebiteľ	Spotrebiteľ energie, ktorý vyrába aj vlastnú energiu.

Odpovede Komisie

https://www.eca.europa.eu/sk/publications/SR-2026-10

Harmonogram

https://www.eca.europa.eu/sk/publications/SR-2026-10

Audítorský tím

V osobitných správach EDA sa predkladajú výsledky jeho auditov, ktoré sa týkajú politík a programov EÚ alebo tém súvisiacich s riadením z konkrétnych rozpočtových oblastí. EDA vyberá a navrhuje tieto audítorské úlohy tak, aby mali maximálny vplyv, pričom sa zohľadňujú riziká z hľadiska výkonnosti či zhody, výška súvisiacich príjmov alebo výdavkov, budúci vývoj a politický a verejný záujem.

Tento audit výkonnosti uskutočnila audítorská komora I – Udržateľné využívanie prírodných zdrojov, ktorej predsedá členka EDA Joëlle Elvinger. Audit viedol člen EDA João Leão, ktorému pomáhali Paula Betencourt, vedúca súkromnej kancelárie, a Sofia Batalha, atašé súkromnej kancelárie; Florence Fornaroli, hlavná manažérka; Olivier Prigent, vedúci pracovnej skupiny; Jaroslaw Smigiel, Michał Szwed, Ana Popescu, Bob De Blick, Olivia Saraco a Anna Kozlová, audítori. Ingrid Van Gent, Paola Magnanelli, Simona Marincean a Mark Smith poskytli jazykovú podporu. Alexandra Damir-Binzaru poskytla grafickú podporu.

Zľava doprava: Paula Betencourt, Olivia Saraco, João Leão, Michał Szwed, Florence Fornaroli, Anna Kozlova, Olivier Prigent.

AUTORSKÉ PRÁVA

© Európska únia, 2026

Politika týkajúca sa opakovaného použitia materiálov Európskeho dvora audítorov (EDA) je stanovená v rozhodnutí EDA č. 6/2019 o politike otvoreného prístupu a opakovanom použití dokumentov.

Pokiaľ sa nestanovuje inak (napr. v osobitnom upozornení o autorských právach), obsah materiálov EDA vo vlastníctve EÚ podlieha licencii *Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0)*. Vo všeobecnosti je preto opakované použitie povolené pod podmienkou, že sa náležite uvedie zdroj a označia prípadné zmeny. Tí, ktorí opakovane používajú obsah EDA, nesmú skresliť pôvodný význam alebo odkaz. EDA nenesie zodpovednosť za žiadne dôsledky opakovaného použitia.

V prípade, že konkrétny materiál zobrazuje alebo opisuje identifikovateľné súkromné osoby, napr. fotografie zamestnancov EDA, alebo ak obsahuje prácu tretej strany, je potrebné získať dodatočné povolenie.

Ak je tento súhlas udelený, ruší a nahrádza sa ním uvedené všeobecné povolenie a jasne sa vymedzí každé prípadné obmedzenie týkajúce sa použitia.

V prípade použitia či šírenia obsahu materiálov, ktoré EÚ nevlastní, je potrebné žiadať povolenie priamo od držiteľov autorských práv.

Fotografia na titulnej strane: © NOVA – stock.adobe.com.

Rámček 1, prvá malá fotografia: © Amar Sjauw En Wa.

Ilustrácia 12 – mapa: © Netbeheer Nederland, © prevádzkované Esri Nederland, © MapTiler, © prispievatelia OpenStreetMap.

Politika EDA týkajúca sa opakovaného použitia materiálov sa nevzťahuje na softvér ani dokumenty, ktoré podliehajú právam priemyselného vlastníctva, ako sú patenty, ochranné známky, zapísané dizajny, logá a názvy.

Webové sídla inštitúcií Európskej únie v rámci domény europa.eu obsahujú odkazy na sídla tretích strán. Keďže sú mimo kontroly EDA, odporúčame vám oboznámiť sa s ich politikami ochrany osobných údajov a autorských práv.

Použitie loga EDA

Logo EDA sa nesmie použiť bez predchádzajúceho súhlasu Európskeho dvora audítorov.

HTML	ISBN 978-92-849-7049-0	ISSN 1977-5776	doi:10.2865/4680948	QJ-01-26-012-SK-Q
PDF	ISBN 978-92-849-7050-6	ISSN 1977-5776	doi:10.2865/5544822	QJ-01-26-012-SK-N

AKO CITOVAŤ

Európsky dvor audítorov, osobitná správa 10/2026 *Energetické spoločenstvá – Potenciál, ktorý zatiaľ nebol naplnený*, Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, 2026.

Občania budú podľa prognóz vyrábať polovicu energie z obnoviteľných zdrojov potrebnej na splnenie cieľa EÚ dosiahnuť klimatickú neutralitu. Energetické spoločenstvá sú právnické osoby, ktoré umožňujú občanom, malým podnikom a miestnym orgánom vyrábať, spravovať, spoločne využívať a spotrebúvať vlastnú energiu. Spoločenstvá môžu prispieť k energetickej transformácii a zvýšiť cenovú dostupnosť a zapojenie občanov.

EÚ dosiahla cieľ mať do roku 2025 v každej obci s viac ako 10 000 obyvateľmi aspoň jedno energetické spoločenstvo len na 27 %. Tomuto cieľu chýba relevantnosť, podpora a monitorovanie. Definície EÚ sú stále nejasné, pokiaľ ide o zapojenie združení vlastníkov bytov. Vlády okrem toho nevytvorili podmienky potrebné na podporu energetických spoločenstiev, ako sú stimuly na uskladňovanie elektrickej energie s cieľom uľahčiť pripojenie do sústavy. Naše odporúčania sú zamerané na riešenie týchto nedostatkov.

Osobitná správa EDA podľa článku 287 ods. 4 druhého pododseku ZFEÚ.

EURÓPSKY DVOR AUDÍTOROV

Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie

EURÓPSKY DVOR AUDÍTOROV
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG

Tel. +352 4398-1

Otázky: eca.europa.eu/sk/contact
Webová stránka: eca.europa.eu
Sociálne siete: @EUauditors